

BÉLA
BARTÓK

3

SLOVENSKÉ
ĽUDOVÉ
PIESNE

Bartók so spevákmi po zbieraní piesní v Čiernom Balogu, 29. december 1915

SLOVENSKÉ ĽUDOVÉ PIESNE

zapísal a systematizoval

BÉLA BARTÓK

Súborné vydanie

III.

zväzok

SLOVAK FOLK SONGS

transcribed and classified by

BÉLA BARTÓK

Complete Edition

III.

Volume

Editori/Editors

Alica Elscheková, Oskár Elschek

SLOVENSKÉ ĽUDOVÉ PIESNE

zapísal a systematizoval

BÉLA BARTÓK

Súborné vydanie

III.

zväzok

SLOVAK FOLK SONGS

transcribed and classified by

BÉLA BARTÓK

Complete Edition

III.

Volume

Béla Bartók
Slovenské ľudové piesne
Súborné vydanie
III. zväzok

Vydalo Hudobné centrum, Bratislava 2019 ako svoju 157. publikáciu
S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Reprint vydania z roku 2007 (Vydavateľstvo ASCO art and science pre spoločnosť
PRO MUSICA)

Vedeckí redaktori ALICA ELSCHÉKOVÁ, OSKÁR ELSCHÉK

Obálka súborného vydania: Pergamen

Tlač: VEDA, vydavateľstvo SAV

Publikácia vyšla v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou

ISBN: 978-80-89427-44-4 (print)

ISBN: 978-80-89427-57-4 (ePDF)

OBSAH – INHALT

Edičné poznámky k vydaniu	9
<i>Einleitende Anmerkungen zur Ausgabe</i>	13
<i>Editorial notes concerning the issue</i>	17
A. Štvorveršové melódie – Vierzeilige Melodien	
II. a) S bodkovaným rytmom a izometrickými veršami <i>Mit punktiertem Rhythmus und isometrischen Zeilen</i>	21
II. b) S bodkovaným rytmom a heterorytmickými veršami <i>Mit pnktiertem Rhythmus und heterorhythmischen Zeilen</i>	87
III. Melódie s architektonickou stavbou <i>Melodien mit architektonischer Struktur</i>	191
B. Trojveršové melódie – Dreizeilige Melodien	
I. S nebodkovaným rytmom <i>Mit nicht punktiertem Rhythmus</i>	449
II. S bodkovaným rytmom <i>Mit punktiertem Rhythmus</i>	567
C Dvojveršové melódie – Zweizeilige Melodien	
I. S nebodkovaným rytmom <i>Mit nicht punktiertem Rhythmus</i>	579
II. S bodkovaným rytmom <i>Mit punktiertem Rhythmus</i>	621
D. Melódie s neurčitou formou – Melodien mit unbestimmbarer Form	
I. Detské piesne a detské hry <i>Kinderlieder und Spiellieder</i>	625
II. Ostatné melódie s nejasnou, alebo s pokazenou formou <i>Sonstige Melodien mit unklarer oder verdorbener Form</i>	645

E. Nástrojová hudba – *Instrumentalmusik*

a) Fujara	
<i>Hirtenflöte</i>	650
b) Pastiersky roh	
<i>Hirtenhorn</i>	651
c) Trubka in B	
<i>Trompete in B</i>	652
d) Dudy (gajdy)	
<i>Dudelsack (Sackpfeife)</i>	653

Dodatok – *Anhang*

Pálenie Jána	
<i>Verbrennung zum Johannesfest</i>	681

Edičné poznámky k vydaniu

K osudu zbierky

Medzi vyjdením II. a III. zväzku zbierky Slovenské ľudové piesne Bélu Bartóka je 37ročný časový predel. Nesúvisí len s edičnou náročnosťou, ale aj s kultúrno-politickou situáciou, ktorá nastala od 70. rokov 20. storočia. Bartók pôvodne uzavrel svoju zbierku v roku 1922 a odovzdal ju na publikovanie Matici slovenskej, hoci na nej robil doplnky a korekcie do 30. rokov. Preniesol ich do dodatkov a dotkol sa ich v korešpondenčnom styku, a napokon v polovici 30. rokov sám prebral redakciu nad editáciou svojej zbierky. Prvých 30 piesní doviedol do procesu korektúr na výtlačkoch, ktoré mu posielali z pražskej Průmyslové tiskárny, kde sa pripravovala tlač zbierky. Na týchto prvých výtlačkoch sa formovala, po dlhých diskusiách, tlačená podoba zbierky, a to ako po obsahovej tak formálnej, tlačiarensko-technickej stránke. O jej vyjasnenie sa pokúšal po celé ďalšie obdobie, až pokým v roku 1940 neopustil Európu. Aj keď Bartók zobral redakčnú prácu do vlastných rúk, editorsko-kritické a technické práce pokračovali len veľmi pomaly. Korektúry a vyjasňovanie jej tlačenej podoby a výmena malých častí cestou pošty, komplikovali a predlžovali pracovný proces. Bartókom skoncipovaná a schválená tlačiarensko-technická verzia sa stala základom autentickej tlačovej podoby aj neskôr, keď sa v 50. rokoch začali práce na vydaní zbierky už po jeho smrti. Bartók sa o zbierku sústavne zaujímal a ležalo mu na srdci, aby jeho práca na vydaní slovenskej zbierky, ktorá trvala už viac ako dve desaťročia, v 20. a 30. rokoch, bola úspešne zavŕšená vydaním. Pri tak komplikovaných zbierkach, aké pripravil Bartók, sa neskôršie častejšie rozhodoval pre faksimilované vydanie. Text slovenskej zbierky nebol však koncipovaný a spôsobilý pre také vydanie, vzhľadom na mnohé doplnky a vsuvky, ktoré Bartók časom v nej uskutočňoval.

Na osudoch zbierky sa podpísali turbulentné roky, počas ktorých Bartók pracoval na zbierke. Najprv to bol, v roku 1918, rozpad Rakúsko-Uhorska a napokon postupne sa v 20. a 30. rokoch fašizujúce Maďarsko a Európa, ktoré vyústili do emigrácie Bartóka do zámoria, hoci ho k tomu bezprostredne neprinútili osobné okolnosti. Podobné osudy a peripetie sa dotýkali aj vydania slovenskej zbierky (ale nielen jej), ktorú Bartók rozčlenil do troch zväzkov. Čas a najmä dlhý čas sa pri realizácii vydania zbierok nikdy nepodpisujú pozitívne na jej osudoch a na edičných výsledkoch. Je však každopádne pozitívom, že tri základné materiálové časti slovenských ľudových piesní boli vydané. Tým však edičná práca nie je ukončená.

K pripravovanému ukončeniu edície

Obsahom pripravovaného dodatkového IV. zväzku budú Bartókom zhotovené a vynechané časti „nevhodných“ textov, a ním požadované, ale neuskutočnené spracovanie registrov. To sa týka hudobných, textových prehľadov, lokálnych, regionálnych ukazovateľov a interpretov. Sú to globálne ukazovatele, ktoré boli v jednotlivých zväzkoch len čiastkovo zverejnené, pokiaľ sa týkali bezprostredne materiálu jednotlivého zväzku. Podobnú funkciu majú celkové prehľady citovaných variantov z piesňových zbierok, ktoré budú obsahom IV. zväzku. Prehľady hudobného zatriedenia, tak ako sú uvedené v jednotlivých zväzkoch, podávajú len stručný pohľad na roztriedenie piesní. Týka sa to najmä metricko-rytmickej a veršovo-slabičnej štruktúry piesní. Tie majú však len orientačný charakter.

Dôležitou súčasťou IV. zväzku budú mediálne doplnky, fotografie, tak ako ich zhotovil Bartók o svojich spevákoch a napokon priložený CD nosič, na ktorom budú k dispozícii všetky fonografické záznamy piesní, tak ako ich nahrál Bartók na svojich výskumoch a ktoré mu slúžili za základ transkripcie. V neposlednej miere bude IV. zväzok obsahovať pramenno-kritickú správu, ktorá sa týka všetkých základných otázok výskumu, zápisu, triedenia, analýzy a pracovného procesu Bartóka na nej, ako aj všetky ďalšie potrebné a relevantné edično-technické a redakčné otázky. Bude to pramenno-kritická správa o Bartókovom rukopise a o zapisovateľskej technológii. V IV. zväzku budú zhodnotené unikátne porovnávacie materiály, ktoré vznikli konfrontáciou Bartókových výskumných výsledkov z rokov 1906-1918 v obciach, ktoré navštívil, so stavom tradície v roku 1970, teda v roku vydania druhého zväzku jeho zbierky. Boli to výskumy uskutočnené v obciach kde zbieral Bartók, so spevákmi alebo aj s ďalšími rodinnými príslušníkmi spevákov, zamerané na znalosť zachyteného repertoáru a celkové poznanie stavu tradície. Slúžili k objasneniu Bartókom používaného spôsobu terénnej práce a komunikácie so spevákmi. Bude to pohľad na tradíciu s odstupom 60 rokov.

Klasifikácia piesní a ich zastúpenie v III. zväzku

Podľa toho, ako vypracoval Bartók klasifikáciu pre slovenské ľudové piesne, poskytuje každý z troch zväzkov rozdielny obraz o piesňach. Týka sa to rôzno-rodnej regionálnej a lokálnej tradície, teda oblastí, v ktorých Bartók zbieral ľudové piesne. Z toho hľadiska zbierka neposkytuje celkový obraz o slovenskej ľudovej piesňovej tradícii, zachytáva piesňovú tradíciu najmä v oblasti nitrianskej, hontianskej, zvolenskej a gemerskej. Ide pritom najmä o vzťah medzi jednotlivými štýlovými vrstvami po hudobnej a textovo-nárečovej stránke. Vzhľadom na to, že základom Bartókovej klasifikácie je veršová, slabičná, metrická a rytmická skladba, je založená na iných princípoch, o aké sa usilovali slovenskí bádatelia od 19. a v priebehu 20. storočia, ktorí využívali ako základ triedenia a štýlovej

diferenciácie tonálne a tóninové kritérium. Stručný prehľad o triedach v jednotlivých zväzkoch poskytuje tabuľka 1, tak ako sme ju pripravili v I. zväzku, str. 115 – 122, a v synoptickom prehľade na str. 123 – 124. Bartók podrobne popisuje a zdôvodňuje svoju klasifikáciu v *Predhovore* k I. zväzku. Dôraz na štvordielne piesne dokladá skutočnosť, že celý I., II., a podstatná časť III. zväzku spadá do tejto skupiny piesní A, ktorá siaha od archaických nápevov po novšie, bez ohľadu na svoju štýlovú príslušnosť. Vnútorňú diferencovanosť a heterogénnosť piesní, najmä III. zväzku, dokladá skutočnosť, že zahrňuje mimoriadne veľkú skupinu rôznych metrických štruktúr. Heterogenitu piesní dokumentuje rôzna dĺžka veršových štruktúr a ich rozmanitá kombinácia v *Tabuľka 1* v I. zväzku str. 119 – 121, a jej podrobnejšie rozvedenie v synoptickej tabuľke *Zatriedenie melódii do klasifikačného systému*, obsiahnutá v III. zväzku. Keďže III. zväzok má najheterogénnejšiu skladbu, má pripojený register piesní len pomocný orientačný charakter. Týka sa to najmä rôznorodosti veršových štruktúr; rytmické štruktúry do nich vradené majú len doplňujúci, teda nie klasifikačný význam. Napriek tomu boli do tabuľky zaradené zjednodušené rytmické prvky, najmä tam, kde spájajú viaceré nápevy alebo ich varianty. Bartóková klasifikácia posunula do popredia formovo-konštrukčné a metrické prvky, ktoré majú najmä v novšom piesňovom repertoári veľkú variabilitu. To sa týka najmä štvorveršových, štvordielnych nápevov. Celkom sa od nich odčleňuje skupina dvoj- a trojveršových melódii (melódie skupiny B. a C.), ako aj tie, ktoré označuje Bartók ako melódie neurčitej formy (D.). Majú pre slovenskú ľudovú pieseň osobitý význam, lebo patria k archaickým, prevažne k izometrickým štruktúram. Sú to skupiny nápevov so silnou mimohudobnou funkčnou a obradnou väzbou. Mali by svojim spôsobom stáť na začiatku zbierky a nie na jej konci. Súvisia však s celkovou Bartókovou koncepciou, ktorej východiskom boli nápevové vrstvy, charakteristické pre novšie a nové maďarské ľudové piesne. To sa týka aj preferencie bodkovaných rytmov, ktoré boli pre Bartóka dôležitým identifikačným kritériom z maďarského hľadiska, ktoré majú však v slovenských ľudových piesňach len marginálny, prednesový význam.

Bez ohľadu na hore charakterizované klasifikačné hľadiská, sú v III. zväzku obsiahnuté nielen archaické štýlové kategórie, ale aj mimoriadne rozvinuté a esteticky vytríbené vrstvy nových piesní, najmä ľúbostné, baladické, žartovné a tanečné.

Zbierku uzaviera kolekcia nástrojových nápevov, ktoré stáli v Bartókových výskumoch na okraji záujmu, hoci zbieral najmä na sklonku prvého desaťročia 20. storočia napr. na Pohroní a predtým v Gemeri, kde je mimoriadne bohatá inštrumentálna tradícia, a to ako nástrojov, tak aj nápevového materiálu, zviazaného s piesňovým repertoárom, ktorý sa viaže na Bartókom registrované slovenské ľudové hudobné nástroje. Väčšiu rolu tu hral záujem Zoltána Kodálya o nástrojovú hudbu, od ktorého pochádzajú zápisy gajdošskej hry z nitrianskej oblasti.

Záujem o nástrojovú hudbu realizoval Bartók najmä v Rumunsku a neskôršie v Maďarsku v priebehu 30. rokov, a to pri rozhlasovej zvukovej dokumentácii.

Alica Elscheková a Oskár Elschek

Einleitende Anmerkungen zur Ausgabe

Zum Schicksal der Sammlung

Zwischen dem Erscheinen des II. und III. Bandes von Bartók's Slowakischen Volksliedern liegt eine Zeitspanne von 37 Jahren. Dies ist nicht nur die Folge editorischer Schwierigkeiten des Bandes, sondern auch jener kultur-politischen Veränderungen, die nach den 1970er Jahren des 20. Jahrhunderts in der Tschecho-Slowakei eintraten. Bartók schloss seine Sammlung im Jahre 1922 mit der Beendigung des III. Bandes ab, der mit seiner Vielschichtigkeit der Lieder der komplizierteste war. Bartók trug weitere Korrekturen und Ergänzungen bis in die 30er Jahre nach. Diese Ergänzungen erwähnte er in seiner Korrespondenz, ebenso die Entscheidung selbst die Drucklegung der Sammlung zu übernehmen. Auch wenn Bartók die editorische Arbeit in Angriff nahm schritt diese nur schleppend über den Postverkehr voran. Bei dieser Arbeit konnte er nur 30 Liednummern in einer endgültigen Fassung abschließen, die er in zwei Korrekturen in Druckfahnen eintrug. Diese wurden ihm aus der Prager Industriedruckerei zugesandt, wo die Drucklegung der Sammlung von statten ging. Bei dieser Arbeit formte sich, nach Diskussionen die Druckform der Sammlung in ihrer inhaltlichen und drucktechnischen Ausführung. Diese von Bartók beglaubigte Druckform wurde zur Grundlage des Druckkonzeptes, wie sie in den 50er Jahren in eine quasi authentisch autorisierte editorische Gestalt umgesetzt wurde. Die Sammlung lag ihm besonders am Herzen und um ihre Klärung bemühte sich Bartók über die gesamten 20er und 30er Jahre, bis zum Zeitpunkt, als er sich 1940 entschied Europa zu verlassen. Bei komplizierten Sammlungen, wie sie Bartók vorbereitete, wählte er bei seinen Veröffentlichungen die faksimilierte Form, wie das auch später bei seinen amerikanischen Ausgaben praktiziert wurde. Der Text der slowakischen Sammlungen war aber so gestaltet und letztlich erweitert, dass er für eine solche Ausgabe ungeeignet war, da Bartók im Laufe der Jahre zahlreiche Ergänzungen und Veränderungen in das Manuskript eintrug.

Am Schicksal der Sammlung waren die turbulenten Jahrzehnte spürbar, in der Zeit in welcher Bartók an der Sammlung arbeitete und sie abschloss. Es war das Jahr 1918, der Zerfall der österreichisch-ungarischen Monarchie, knapp danach und in den folgenden 20er Jahren, das sich rasant faschisierende Ungarn, eine Bewegung welche in den 30er Jahren die europäische Politik erfasste. Dies veranlasste Bartók zur Emigration, obwohl ihm persönlich diese Umstände nicht unmittelbar zwangen Europa zu verlassen. Diese Irrwege betrafen auch die Veröffentlichung der slowakischen Sammlung (allerdings nicht nur die slo-

wakische), die Bartók in drei Bände gliederte. Die Zeit, die Herauszögerung einer Edition hat immer einen negativen Einfluss auf die Drucklegung und ihre Gestaltung. Allenfalls ist es ein Positivum, dass endlich die drei materiellen Teile der Sammlung der slowakischen Volkslieder editorisch erfolgreich abgeschlossen werden konnten. Damit ist aber die redaktionelle Arbeit nicht vollständig abgeschlossen.

Zum Abschluss der gesamten Edition

Im vorbereiteten IV. Ergänzungsband werden jene Teile zur Veröffentlichung kommen, die von Bartók angefertigt, aber aus der eigentlichen Sammlung ausgeschlossen wurden, die sog. „unschicklichen Texte“ und vor allem die vom Bartók beabsichtigten aber nicht angefertigten Register. Das bezieht sich auf textliche und musikalische, analytisch angelegte Register, lokale und regionale Überblickke, als auch jene, über die Interpreten. Es sind überblickartige, globale Register, die bis jetzt nur teilweise veröffentlicht, und als Teilregister der Klassifikation den einzelnen Bänden beigelegt wurden. Die gleiche Funktion besitzen Verzeichnisse der zitierten Varianten aus den zahlreichen weiteren slowakischen und mährischen Sammlungen, die Bartók in seine Sammlung vergleichend einarbeitete, und die im IV. Band detailliert aufgelistet werden. Die Übersicht zur musikalischen Einordnung, so wie sie in den einzelnen Bänden angeführt wurde, vermittelt nur einen groben Einblick in ihre Klassifikation. Das bezieht sich auf die metrisch-rhythmische und Vers- und Silbenstruktur der Lieder, die nur einen vorläufigen, orientierenden Inhalt haben.

Einen wichtigen Teil des IV. Bandes werden mediale Ergänzungen bilden. Es sind Photographien, die von Bartók von seinen slowakischen Sängerinnen und Sängern anfertigt wurden; zusätzlich werden auf einer beiliegenden CD alle zur Verfügung stehenden Phonographaufnahmen Bartók's veröffentlicht, die er im Laufe seiner Feldforschung aufnahm und seine Transkriptionen bestimmten. Im IV. Band wird eine quellenkritische Abhandlung zu Bartóks Manuskript veröffentlicht, die alle Fragen der Feldforschung, Sammlung, der Transkription, der Musikordnung, der Analyse und überhaupt des Arbeitsprozesses von Bartók erörtert. Dazu kommen noch die nötigen editions-technischen und redaktionellen Fragen. Handschrift und Aufzeichnungstechnologie werden im Mittelpunkt stehen. Im IV. Band wird noch ein ungewöhnlicher Zusatz eingefügt, der sich aus vergleichenden Aspekten ergab. Es ist der Vergleich von Aufzeichnungen aus den Jahren 1906-1918, mit jenen die wir im Jahre 1970 anfertigten. Es ging um dieselben Ortschaften und Sängers oder ihre Nachfahren die wird aufsuchten, die noch Bartók die Lieder gesungen haben. Es ging uns um die Erfassung der Veränderungen des Repertoires in dieser Zeitspanne, um ihre Kenntnis und den allgemeinen Erhalt der Singtradition, wie sie noch Bartók erlebte. Es war ein Vergleich und die Betrachtung der Traditionen nach 60jähriger Entwicklung.

Die Klassifikation der Lieder und ihre Vertretung im III. Band

Bartók's Klassifikation der slowakischen Volkslieder bietet in jedem der drei Bände ein unterschiedliches Bild von den slowakischen Volksliedweisen. Das bezieht sich auf die Unterschiede in der regionalen und lokalen Tradition jener Gebiete in welchen Bartók seine Sammlung verwirklichte. Aus dieser Sicht bietet die Sammlung kein komplettes Bild von der slowakischen Volksliedtradition, da er nur in den Gebieten von Nitra, Hont, Zvolen und Gemer Sammlungen durchführte, also der west-, nord- und ostslowakische Volksliedbereich außerhalb seines vergleichenden Interesses stand. Es handelt sich dabei um die Beziehungen zwischen den Stilschichten aus musikalischer und textlicher Sicht für welche er sich interessierte. Als Grundlage seiner Liedordnung wählte er den Versaufbau, die silben-, metrische- und rhythmische Struktur. Die Ordnung beruht auf anderen Prinzipien als es im 19. und 20. Jahrhundert die slowakischen Volksmusikforscher im musikstilistischen Bereich praktizierten, die das tonale und Tonartsystem bei ihrer Stildifferenzierung nutzten. Einen kurzen Einblick in die Materialordnung der Bartókschen Sammlung haben wir im I. Band, S. 115-122 in Tabelle 1. geboten, ebenso wie in der synoptischen Zusammenstellung in denselben Band S. 123-124. Bartók begründet seine Klassifikation eingehend im Vorwort zum I. Band. Die Präferenz der vierteiligen Lieder bezeugt ihre Verteilung, so, dass der komplette I. und II. und der wesentliche Teil des III. Bandes in die A. Gruppe der Vierzeiler eingeordnet wurde. Sie reichen von den archaischen Liedern bis zu den neuen und neueren Liedern. Die inneren Differenzen und heterogenen Gebilde vor allem im III. Band beruhen auf den zahlreichen unterschiedlich Versstrukturen, die ihre Längen und Kombinationen beachten. Sie sind aus der angeführten Tabelle im I. Band ersichtlich, S. 119-121, die detaillierter im III. Band, in der Tabelle *Einreihung der Melodien in das Klassifizierungssystem* dargestellt wurden. Da der III. Band in punkto Heterogenität am stärksten geprägt ist, hat das beigefügte Register nur eine Behelfs- und orientierende Bedeutung. Das bezieht sich auf die Diversität der Versstrukturen, wobei die angeführten rhythmischen Schemen nur als orientierende Ergänzung zu verstehen sind, denn sie haben keine klassifizierende Bedeutung. Entgegen dem haben wir in die Tabelle in vereinfachender Weise solche rhythmische Strukturen eingefügt, um die Verbindung mehrerer Melodien und Varianten aufzuzeigen (zumindest in rhythmischer Hinsicht). Bartók's Klassifikation stellte die formale Konstruktion und Metrik in den Vordergrund, die in den Liedern eine enorme Variabilität aufweisen. Das bezieht sich vorrangig auf vierteilige und vierzeilige Weisen. Von ihnen unterscheidet sich wesentlich die Gruppe der zwei- und dreizeiligen Weise (Klassen B. und C.), als auch diejenige, die Bartók als Lieder mit unbestimbarer Form kennzeichnet. Sie haben in den slowakischen Volksliedern einen besonderen Stellenwert, da sie in

die stilistische Gruppe archaischer Lieder, mit überwiegend isometrischer Struktur gehören. Sie besitzen eine besondere funktionelle und Brauchtumsbindung. Sie hätten eigentlich am Anfang der Sammlung und nicht am Ende stehen sollen, auch wenn diese nicht genetisch verstanden wird. Dies hängt aber von der bartókschen Klassifikationsart ab, deren Ausgangspunkt das Interesse für neue ungarische Liedbeziehungen war. Das bezieht sich auf die Bevorzugung der punktierten rhythmischen Schemen, die für Bartók ein wichtiges Identifikationsmittel aus ungarischer Sicht waren, die aber im slowakischen Volkslied nur eine marginale Bedeutung im Vortrag haben.

Unabhängig von der angeführten Klassifikation die wir im III. Band vorfinden, sind hier nicht nur archaische Stil Kategorien enthalten, sondern auch außerordentlich entwickelte und ästhetische ausgeprägte Schichten neuerer Lieder, vor allem Liebeslieder, Balladen, Tanz- und Scherzlieder.

Den Abschluss der Sammlung bildet eine kleine Auswahl von Instrumentalweisen, die in Bartók's Feldforschungen eine geringe Rolle spielten, obwohl er am Anfang des 20. Jahrhunderts in Gebieten sammelte, vorerst im Gemer Gebiet, in den letzten Jahren in dem Pohronie Gebiet, die eine außergewöhnlich reiche Instrumentaltradition besitzen. Es sind sowohl besondere Musikinstrumente (etwa die Langflöte – Fujara), wie auch die entsprechenden Instrumentalweisen, die mit den Liedweisen eng zusammenhängen. Z.B. die Gruppe der mixolydischen Weisen, die Bartók unter der Nr. 16 seiner Sammlung zusammenfasste, bezeichnete er als die ursprünglichste Volksliedart der Slowaken. Eine größere Rolle spielte das Interesse für die Instrumentalmusik bei Zoltan Kodály, dessen Aufzeichnungen aus der Slowakei von den Dudelsackspielern des Nitra Gebietes stammen, die Bartók in seine slowakische Sammlung aufnahm. Das instrumentale Interesse spielte bei Bartók erst in den späteren Jahren eine wichtigere Rolle, vor allem in Rumänien und später auch in Ungarn, als er in den 30er Jahren Rundfunkdokumentationen durchführte.

Alica Elscheková und Oskár Elschek

Editorial notes concerning the issue

The destiny of the collection

Between the II. and III. volume of Béla Bartók's Slovak Folk Songs passed 37 years. The time gap didn't depend only on the challenging character of the collection, but was influenced by the cultural and political situation, which came into being in the 70s of the 20th century. Bartók finished his Slovak collection in the year 1922 and handed it over for publication to the Matica slovenská, although he has made remarkable addenda and correction as to middle of the 30s. He shifted the supplementary data into the collection as noticed in his correspondence, where he expressed also his decision, after many troubles concerning the text and editorial procedures to take over the editorship of the collection in his hand. He continued the work as to number thirty of the collection, which was finished by two corrections in the proofs. The corrections were sent permanently to Bartók from the Industrial Press from Prague, where the collection was prepared for printing. In the course of the discussions the print-concept of the collection has been clarified, concerning the technical format and content of the issue. Bartók continued in such considerations during the 30s as to the time he leaved Europe. Although Bartók took over the editorial task, the edition, depending on correspondence and mail between the printing house and Bartók, continued only very slowly. The elaborated and reached printing system became the so-called authentic, authorized version of the printing scheme, when in the 50s the editorial work was newly started. Bartók was always very much interested by the advancements of his Slovak collection, for which he took care during the 20s and 30s, in order to have them under control and ensure the quality of the issue. In the case of complicated collections Bartók decided later to realize them in an autotype shape, as he did it in the 30s, and as practiced in the 50s and 60s by editors in the United States. The manuscript of the Slovak collection was not capable for such a procedure, due to the numerous supplements and by Bartók continuously inserted new data.

The fate of the collection had to face up with the turbulent and uneasy years, as far as the greatest part of his fieldwork was done in war-years, during which Bartók worked on his editions. In the year 1918 it was the destruction and fall of the Austrian-Hungarian empire, which was followed in the 20s by the rise of fascism in Hungary, expanded in the 30s to European politic, with its catastrophic consequences. Bartók considered leaving Hungary and Europe, although he was personally not forced to do so. The same lot touched Bartók's collec-

tions, not only the Slovak one, which he divided into three volumes. The same difficulties appeared in handling his growing Rumanian and Hungarian folk song manuscripts. Removal and time delay have as usual on such projects a negative influence, on their issue and application. We have to evaluate as a success that after such a long time the material part of Bartók's Slovak collection was closed by the appearance of the III. volume. But the editorial work didn't reach its end.

Preparations for ending up the edition

The content of the supplementary volume IV. will be covered by those parts, which have been finished by Bartók, but without a definitive decision to publish them. That refers to the so-called "inept texts" and the asked registers, which was Bartók not able to prepare for the delay of the editorial work. We have in mind registers concerning the texts and melodies, those informing about the local and regional appearance as well as on the singers. They have to contain global references summarizing the data for all three volumes. Some of them have been prepared as far as they are valid for the single volumes, concerning their classification and structures covered. The same importance have those overviews, with quotations of the melodic and text references inside of the volumes as well as the cited variants and similar structures compared by Bartók with further Slovak and Moravian folk song editions and volumes. The registers prepared in the single volumes on the classification of the melodies have only informative character. They point out the used metrical, rhythmical as well as the strophic and verse structure, and serve to a preliminary orientation.

An important part will be offered by medial supplements. That means to publish photographs made by Bartók by his singers mainly in the years 1916-1918. Part of the IV. volume will be a supplementary CD with all phonograph records made by Bartók and handed over to the Matica slovenská in the year 1922. They have been copied to analog tapes 1958 and digitized twice, in the years 1991 and 1995. The IV. volume will present a critical source analysis, concerning all important parts of the manuscript and its rise. That means on fieldwork, transcription, analysis, classification, and including the whole working procedures connected with the collection and the relevant editorial, technical and redaction questions on the issue. In the IV. volume will be published also unique comparative issues, which were gained by comparing Bartók's results with those achieved in the year 1970. Comparative fieldwork was carried out in the villages with the singers and their relatives as recorded by Bartók. The aim was to get an insight into the changes and processes, which have taken place during the 60 years; how the repertory was changed and preserved. Also Bartók's fieldwork procedure ought to be reconstructed and enlightened.

The classification of the songs in the III. volume

Bartók's system of musical classification for Slovak folk songs presents in the single volumes a different view on the songs. They depend on different regional and local traditions, where Bartók realized his fieldwork. From this point of view Bartók's collection doesn't present a complete view on the Slovak folk song tradition, because he concentrated his interest to four regions: to Nitra, Hont, Zvolen and Gemer, without taking into account especially West, North and East Slovakia. We have in mind the relation between the different folk styles and strata concerning their musical and text content. As far as Bartók's classification is founded on the structure of the verse, syllables, metrics and rhythm, it maintains a different view from those principles applied in the 19th and 20th century by Slovak researchers, who preferred tonal and scale criteria in viewing Slovak folk songs. A short insight into Bartók's classification and its single groups is demonstrated on the figure of the I. volume, pp. 115 – 122 and in the synoptically scheme on pp. 123 – 124. Bartók outlines his classification in the *Introduction* to volume I. The preference of four-section melodies is apparent according to the fact, that the volumes I., II., and the substantial part of volume III. embodies the group A., containing melodies from archaic origin as to new songs, without further stylistic variance. The differentiation and heterogeneity of the songs in the III. volume is apparent according their great diversity of syllabic structures, their longitude and combination, as they are figured in the I. volume on pp. 119 – 121 and defined in detail in the III. volume as *Einreihung der Melodien in das Klassifizierungssystem* (Order of melodies in the system of classification). As far as the III. volume is the most heterogeneous is the attached register only of informative character. That refers to the diversity of syllabic structures, and therefore the inserted rhythmic formulae, which have only a supplementary and not a classificatory meaning. In spite of this fact we have implemented some of the rhythmic structures in a simplified scheme, especially in the case when they had a unifying function of some groups of melodies and their variants. Béla Bartók pointed out in his classification the form structure and their metric schemes, which have in the new song repertory a great variability. That refers particularly to the four verses and four section melodies. They are quite different from the two- and three-section melodies (the classes B. and C.) as well as those songs, which Bartók marks as melodies of uncertain form. The entire three have in Slovak folk music an essential position, because they belong to isometric archaic structure, with a strong functional and ceremonial determination. They ought to stand at the beginning of the collection and not at the end of it. That depends on Bartók's concept, with the preference to those melodies, which were characteristic for the new Hungarian folk songs. The same refer also to the dotted rhythmic patterns, which became for Bartók

an important identification sign from the Hungarian style, but which have in Slovak folk songs a marginal position, an interpretative role.

Without taking into account the mentioned aspects, are in the III. volume included not only melodies of an archaic origin, but also those with a developed melodic frame belonging to the style of new love songs, ballads, and dance songs.

The collection is closed by a set of instrumental melodies, which were in Bartók's fieldwork rather on the margin of his interest, although he was engaged in the first decades of the 20th century in the Zvolen and Gemer region, as in areas with a rich instrumental practice. That refers to instruments as well as to their instrumental repertory closely joint with the songs. A greater role have played instrumental melodies in the fieldwork of Zoltán Kodály, who is the author of some bagpipe transcriptions made in the Slovak villages of the Nitra region. Bartók's interest concerning instrumental music appeared somewhat later in the fieldwork in Rumania, in Hungary, only in the course of his radio documentation made in the 30ties.

Alica Elscheková and Oskár Elschek

A. II. a) 1. γ)

Štvorveršové melódie.

Vierzeilige Melodien.

II. a)

S bodkovaným rytmom
a izometrickými veršami.

Mit punktiertem Rhythmus
und isometrischen Zeilen.

1. γ)

So šestšlabičnými heterorytmickými
veršami.

Mit sechssilbigen heterorhythmischen
Zeilen.

6, $\boxed{1} \boxed{V} \boxed{5}$

1048 a.

a a b a

B. F. 1077 c); Lapáš, Nitrianska; XI. 1907; Matilda Kovárová.

Tempo giusto, ♩ 116-132

1. Chu - do - bná die - več - ka te - be svad - ba sto - ji;
Dobre si po - mi - sli, ko - ho na nej ne - ňi.

2. Ne - ňi na nej ne - ňi má slad - ká ma - mič - ka,
vi - rá - sla mi na ňich čer - ve - ná ru - žič - ka.

3. Už je tá ružička
dávno opršaná,
už sú má mamička
dávno rozsipaná.

4. Už moja mamička
v čiernej zemi ležia,
zelení rozmarín
v pravej ruke držia.

A. II. a) 1. γ)

5. Čierná zem, čierná zem,
daj moju mamku ven!
Nech sa ím, nech sa ím
trocha požalujem.

7. – Jaj, céruška moja,
tak ťi je hrube zle,
ňemám odpočinek
aňi v čiernej zeme.

6. Začala sa cérka
mamičke žalovať,
začala sa nad ňou
tá čierná zem pukať.

8. Beda tej materi
kerá chová cieri:
ňemá odpočinek
aňi v čiernej zemi.

9. Jaj, céruška moja,
dobře sa tu mávaj,
aj s tvojim manželom!
Dobru noc vám dávam.

Var. textu: *Sl. Sp. I, 226; II, 135.*

1048 b.

6, $\boxed{1} \boxed{V} \boxed{5}$

a a b a

Čierny Balog, Zvolenská; 28. XII. 1915; ženy.

Tempo giusto

a) 1. Ci - gá - ňi, ci - gá - ňi, a - ké ste vi pi - šní!

ňe - chce - li ste ko - vať mo - jej že - ňe či - žmi.

b) 1. Frajeruočka moja
seďem Bohou ťebe,
krpce som si rozdrau
kým som chodiu k ťebe.

2. – A ja som si a ja
čižmičke rozdrala,
kým som ja za ťebou
dvere zatvárala.

Var. náp.: *Sl. Sp. II, 135, 558, 677; III, 119; I, 408; $\boxed{3}$ Sl. Sp. III, 265.*

A. II. a) 1. γ)

6, $\boxed{6}$ $\boxed{1}$ $\boxed{5}$

1049.

a a b a

F. 1448 d); Osrbliie, Zvolenská; VIII. 1915; Margita Danišová, 23 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 110$

1. To - to je tá ce - sta cez tie vi - no - hra - di,
čo som ja cho - die - vau, ej, g mi - lej na vo - hla - di.

2. Toto je ten chodník
cez ten zelení háj,
[: čo som ja vravievau :]:
– milá, dobre sa maj.

4. Toto je ten prsteň
od muojho milého;
[: musím mu ho vrátiť :],
puojďem za iného.

3. Toto je ten ručník,
čo mi milá dala;
[: musím jej ho vrátiť :],
že bi ňeplakala.

5. Za iného puojďem,
teba ľúbiť buďem;
aždaj ťa, muoj milí,
muoj frajer uprimní,
ňigda ňezabudňem.

*

6, $\boxed{1}$ $\boxed{2}$ $\boxed{3}$

1050.

a a b a

Dražovce, Nitrianska; I. 1909; mladíci.

Tempo giusto

1. Čo sa sta - lo no - vé a to na Zo - bo - re?
Chi - ti - li Ja - ňí - čka, keď ši - ro - vau ko - ňe.

A. II. a) 1. γ)

2. A keď ho chiľli,
povážať ho dali;
chudobnej maťeri
veďeťi ňedali.

3. Chudobná mamička
jak sa dozvedela,
pánu richtárovi
na žalobu išla.

4. – Richtári, richtári,
čo sťe urobili,
keď sťe mojho sina
povážaťi dali?

5. – Mi sme ho ňedali,
lež ho dali páňi;
prinďe sa odobrať
a rozlúčiť s vami.

*

1051.

6, $\boxed{1}$ $\boxed{3}$ $\boxed{2}$

a a b b

F 1105 e); Lišov, Hontianska; I. 1914; Zuzanna Vicianová, 28 r.,
Anna Pivarčová, 30 r.

Tempo giusto, ♩ 106

1. Čo ro - biš, A - ňi - čka, čo ro - biš, A - ňi - čka,
v za-hrad - ki ze - ľe - nej, ej, v za-hrad - ki ze - ľe - nej?

2. – Trhán si perečko
z ružički červenej.

3. Komu to, Aňička,
to perečko buďe?

4. – Tebe to, Jaňičok,
keď odmaširuješ.

5. Keď na koňa sedau,
na mámilu volau:

6. – Odpuz mi, mámilá,
ak som ťa rozhňevau.

7. – Rozhňevau, rozhňevau,
prsteň si mi ta zau.

8. – Puojďen do kostola,
kľakňen si gu sťeňe,

9. buďen ťa zaklínať
za moje prsteňe.

10. Puojďen do kostola,
kľakňen si pred oltár.

11. Buďen ťa zaklínať
za moju bielu tvár.

*

Var. náp.: Sl. Sp. III, 76; Suš. 125; Peck 106; Bartoš II, 69 c), 440, 818; $\boxed{3}$ Bartoš III, 494;
 $\boxed{3}$ Bartoš III, 1053, 1122 a); $\boxed{3}$ Bartoš III, 225, 1259; Černík 138, 256; 6, 6, 6, 7, Suš. 798 r);
6, 6, 7, 7, $\boxed{2}$ Bartoš III, 626, 1031; 5, 5, 6, 6, Bartoš III, 1122 b).

A. II. a) 1. γ)

1052.

6, $\boxed{1}$ $\boxed{3}$ $\boxed{2}$

a a b c

B. F. 1099 b); Trenč. Teplice, Trenčianska; VIII. 1909; dievča.

Tempo giusto, ♩ = 104

1. Z jednej stra - ni ho - ra, dieu - ča sa mi dí - va, dí - va,

o - no sa mi lú - bi, ej, ro - di - če mi brá - ňia.

2. Nebráňte, nebráňte,
zebrať sa nám dajte;
mí dva sa lúbime,
zebrať sa musíme.

4. Pri tichom Dunaji
tam je kňazov seďem,
dá to milí Pán Boh
ssobáši nás jeden.

3. Jak sa nám, duša má,
zebraťi ňedajú,
sloboda vandrovať
k tichému Dunaju.

5. – Nesobáš, nesobáš,
paňe otče kňaskí,
ve' je stav manželskí
nasílení ťažkí.

*

1053.

6, $\boxed{3}$ $\boxed{V}$ $\boxed{2}$

a a b c

Medzibrod, Zvolenská; VIII. 1915; Mária Sokolová, 16 r., s text, a).

Tempo giusto

a) 1. Ší - po - vá ru - žič - ka čo sa ňe - roz - kvi - táš?

Mi - lí muoj, fra - jer muoj, čo ňe - cho - diš do nás?

A. II. a) 1. γ)

F. 1366 b); Rákoskeresztúr, Peštianska; I. 1915; Zuza Burgerová, 16 r., s text. b): ♩ = 132;

2. – Ja bi som chodieval,
ti bi si plakala,
s červením ručníčkom
slzi utierala.

3. – Čo bi ja plakala,
keď ma nič ňeboľí;
veď sme sa ľúbili
ako dva holubi.

4. Ako dva holubi,
ako dve hrdličky;
veď sme si dávali
pocťívie hubičke.

b) – – – – –

A ja mu odpíšen
čiernin atramenton,
že bi ho poznať
medzi regementon.

Var. textu b): 1054 e) f) g), 1356 d, b).

_____ *

1054.

6, [5] [b3] [5]

a a b c

F. 1421 c); Badín, Zvolenská; IV. 1915; Katarina Lepiešová, 16r., s text. a).

Tempo giusto, ♩ 96-116

1) 2) 3) 4)

a) 1. Va - ľi - la sa ska - la z vř - šku do Du - na - ja;
γ Zrú - ti - la

5) 6) 7) 8) 9)

pre - veď ma, má - mi - lá, veď je vo - da ma - lá.
α pre - ňes
β pre - ňes - že ma

Var.: 5) 7) + 8)

3)

Hiadeľ, Zvolenská; VII. 1915; s text. a):

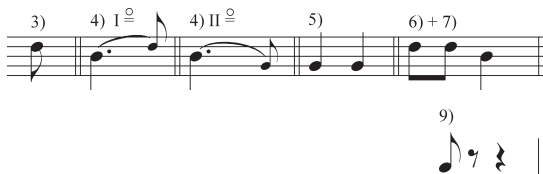
Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Zuzanna Spišiaková, 40 r. s text. a):

Osrblie, Zvolenská; VII. 1915; Margita Danišová, 23 r. s text. b) g):

1) + 2) + 3) 6) + 7) 9)

A. II. a) 1. γ)

F. 1126 a); Lišov, Hontianska; I. 1914; Anna Pagáčová, 16 r. a Anna Pekárová, 14 r.,
s text. c) i): ♩ = 116-120

Medzibrod, Zvolenská; VII. 1915; Mária Sokolová, 16 r., s text. d):
Podkonice, Zvolenská; VII. 1915; Julia Randová, 23 r., s text. h):
Čierny Balog, Zvolenská; 28. XII. 1915; ženy, s text. a):

2. – Ja tá ňeprevedíem,
bárs bi bola menšia;
aňi ja ňebudem
tvoja najmilejšia.

b) 1. = a) 1. α)

2. – Ja tá ňepreňesiem,
čo bi bola menšia,
lebo som ja ňeňi
α) ved' som ja, hej,
tvoja najmilejšia.

c) 1. = a) 1. γ)

2. – Ja tá ňeprevedíem,
bárs bi bola väčšia,
lebo si ti milá,
moja najmilejšia.

d) 1. = a) 1. β)
2. = b) 2. α)

e) 1. Kebi som ja mala
sokolové krídla,
ta bi zaľetela,
α) zaľetela bi som,
de muoj milí biva.

2. A tam bi si sadla
na jeho bieli dom,
a tag bi vedela
α) aspoň
čo robia chlapci v ňom.

3. Jeden koňa češe,
druhí vodu ňesie,
a muoj najmilejší
ľišťočok mi píše.

4. Píše on ho, píše,
s čiernim atramentom,
že bi ho poznali
medzi regimentom.

5. A ja mu napíšem
belasím plajbasom,
α) z belasou ceruzou
β) odpoveď klajbasom.

že ja ňebanujem
za takým mamľasom.

A. II. a) 1. γ)

f) 1. = e) 1. α)

2. Zasadla bi som si
na jeho bieli dom,
pozerala bi som,
čo robia chlapci v ňom.

3. = e) 3.

4. Píšeže ho píše
na obidve strani,
že jeho do vojni
na tri ruočke zaľi.

5. = e) 5. α)

g) 1. = e) 1. α)

2. Ta bi zaľeľela
na jeho bieli dom,
že bi ja vedľa,
čo robia chlapci v ňom.

3. Jedon vodu ňesie,
druhí kone češe,
a muoj najmilejší
ľístoček mi píše.

4. Píšeže mi, píše,
na hárok papierok,
že si on už najšieu
Lučenci frajerok.

5. = e) 5. β)

h) 1. Veď som sa vidala
Bože hospodine,
veď sa mám nachodiť
s hrncom po dedíne.

2. S hrncom po dedíne
a s miskou po poľi,
do sa mám narobiť
mužovi po vuoli.

i) 1. Ešte ma moja mať
živoťe nosila,
už sa mi šablíčka
na vojne brúsila.

2. Brúsila sa ona
na mramor kámeňi
čo ju nosiť budem
na čiernon remeňi.

Var. textu a) b) c) d): 1356 d, a) b).

Var. textu e) f) g): 1053 b), 1356 d, c).

Var. textu h): 124 b).

* _____

1055.

6, [5][4][5]

a b c b

F. 1473 a); Hiadel', Zvolenská; VIII. 1915; Anča Sedliaková, 16 r.

Tempo giusto, ♩ = 144

Ne - ve - rím sa, mi - lí, ne - ve - rím sa do - čkak,

za - žia - da - lo sa mi tvo - je lí - čka bo - skac.

A. II. a) 1. γ)

1056 a.

6, $\boxed{7} \boxed{1} \boxed{2}$

Medzibrod, Zvolenská; VIII. 1915; Cecília Vaníková, 19 r., Berta Pipíchová, 16 r., s text. a).

Tempo giusto

a) 1. Na Zvo - len - skom mos - te fa - ja - luoč - ka ra - stie;

ňik hu ňe - po - lie - va, len tak sa - ma ra - stie.

Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Zuzanna Spišiaková, 40 r., s text. c); Mária Mešková, 33 r., s text. b):

B. F. 2069 c); Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1913; Zuzka Kuzmová, 19 r., s text. d):

$\text{♩} = 108$

Hiadeľ, Zvolenská; VIII. 1915; Agneša a Anča Sedliaková, 15 a 16 r., Zuza Strelcová, 18 r., s text. e):

2. Ke' popri nej puojdem,
poľievať ju budem,
žebi mi voňala,
keď na vojnu puojdem.

3. Ešte čas ňeprišiel,
už ma odobraľi,
nemzeti pantliku,
za klobúk mi daľi.

4. Mať moja, mať moja,
sama si si vina,
chodila si k pánom:
– vezňte mi sina.

5. Vezňte mi sina,
ňekce ma počúvať
ani jednu nuocku
doma nenocovať.

b) 1. Gu kerej sa dñeuki
schádzajú mláďenci,
ani jedna ňejde
na sobáš vo venci.

2. Ale ona ide,
v hodbábnom ručníčku
a to šetko pre jej
samopaš veľikú.

A. II. a) 1. γ)

c) 1. Zaspala nevesta
v susedovie dvore,
šla ju svokra budiť:
– staň, nevesta hore!	d)** 1. V Šúďincách dva dubi,
tu sa mi ňeľúbi,
a v Moravcách treťi,
tan mi srce ľeťi.
2. Staň nevesta hore,
dosť si sa naspala;
pod' si kravi dojiť,
čo si si dohnala.	2. Ňebuđen, Ňebuđen
v tých Šúďincách bývať,
mutná voda tečie,
nemuožen z nej pijať.
3. – Na čo ste ma, mamko,
za nevestu braľi?
Dobre s'te veďeľi,
že ja ňemám kravi.	3. Pojđen do Moraviec,
tan tečie bistrucká,
napiže sa, napi,
moja frajeruočka.
4. Dobre s'te veďeľi,
že ja ňemám lúke,
že ňevedia robiť
moje biele ruky.	e) 1. Zasiala som ruže
okolo kaluže;
kedz cie ruže zídu,
hnedz ma pítac prídu.
5. Dobre s'te veďeľi,
že ja ňemám lazi,
že vám ňedoňesiem
za truhlu peňazi.	2. Konajú, konajú,
nemožu vikonac,
nemožu Aničku
z komorki vivolac.

Var. textu: *Sl. sp. II, 177.*

1056 b.

6, ⁷1 2

a a c c

B. F. 1055 a); Grlica, Gemerská; VIII. 1906; dievča

Tempo giusto, ♩ = 100

1. Ver - buj - če sä chlap - ci a ja puaj - džem s va - mi,
bu - džem tam ša - ti prač na či - chom Du - na - ji.

2. – De bi si ti, milá,
telo vodi zala,
šua bi si nám šetkým
košeľeski prala? | 3. – Rano bi stávala,
rosu bi zbierala,
tak bi som vám šetkým
košeľeski prala. |
|--|---|

A. II. a) 1. γ)

4. – Ako ích opereš,
deže ích usušíš,
– tam hore vo dvore
na hodvábnej šnúre.

5. – Ako ích usušíš,
de ích pomangluješ?
– Tam hore vo dvore
na limbovom stole.

6. – Koj ích pomangluješ,
deže ích odložíš?
– od skrini, do skrini
Bože muoj jediní.

Var. textu: 869 c, 871 b, 1142 c.

1056 c.

6, $\boxed{4}$ $\boxed{V}$ $\boxed{VI}$

a b c c

Čierny Balog, Zvolenská; 27. XII. 1915; ženy.

Tempo giusto

1. Fra-je - ruoč - ke šti - ri, pre - čo sťe sa bi - lí?

Pre ťe - bä, má - mi - lí, že sme ťa ľú - bi - ťi.

1)

Var.:

2. Frajeruočke štiri
pre mňa sa ňebíte;
vi mňa aňi jedna
ženou ňebudete.

Var. náp.: Sl. Sp. III., 236; $\boxed{V}$ Sl. Sp. III., 85; $\boxed{7}$ $\boxed{1}$ $\boxed{2}$ Detva 296. str. 1).

*

A. II. a) 2. β)

1057.

6, $\boxed{3} \boxed{V} \boxed{V}$

a b c d

F. 1514 b); Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Anna Trnková, 24 r.

Tempo giusto, ♩ = 100

1. Cho-dí - la A - ňič - ka po dvo - re pla - čú - ci;
po - sre - tla čip - ká - ra, ej, čo čip - ke pre - dá - va.

Var.:

2. – Čipkáru, čipkáru,
pre živího Boha!
či mi je na kápu
čipuočka hotová.

3. – Hotová, hotová,
aľe ju ňeňesiem;
misiš džeuča čakať
až na druhú jeseň.

4. – Ňebudem, Ňebudem
do jeseňi čakať,
už som zunovala
žltie vlasi česať;

5. žltie vlasi česať,
vrkoče zapľetať; –
ňebudem, Ňebudem,
do jeseňi čakať.

2.

So sedemslabičnými veršami.

Mit siebensilbigen Zeilen.

β)

Izorytmické melódie.

Isorhythmische Melodien.

1058.

7, $\boxed{4} \boxed{1} \boxed{1}$

B. F. 1061 d); Grlica, Gemerská; X. 1906; stará žena.

Tempo giusto, ♩ = 92-106 *

Kod som i - šou z lím - bo - ra, na krš - már - ku za - vo - lau:
krš - má - reš - ka, jak sä más? * * -----

A. II. a) 2. β)

1059 a.

7, $\boxed{5}\boxed{1}\boxed{2}$

F. 1435 a); Podkonice, Zvolenská; VII. 1915; Mária Očenášová, 44 r., s text. a), b).

Tempo giusto, $\text{♩} = 184$

a) Ba-ba, ba - ba sta - rá je, keď ju škra - be, ra - da je;

keď ju škra - be za u - chom - - - - -

Var.:

Mária Bobáková, 19 r., s text. c):

b) Pod poľicou kahaňec,
na polici šesť vajec; –
slepé mača drumbluje,
kocúr z mačkou tancuje.

c) Kukurička strapatá, –
pekná dieuka bohatá;
Bohatá je na bále,
a chudobná na tráve;
chudobná sa vidáva,
a bohatá ostáva.

1059 b.

7, $\boxed{5}\boxed{2}\boxed{2}$

F. 1383 a); Hiadeľ, Zvolenská; IV. 1915; Zuza Strelcová, 18 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 188$

* 1. Ej, niet kraj - šie - ho dre - va, ej, a - ko se - ka - ni - na;

ej, niet kraj - šie - ho chlap - ca ej, od muoj - ho fra - je - ra.

2. = 681. 2.

A. II. a) 2. β)

1059 c.

7, $\boxed{5}$ $\boxed{5}$ $\boxed{2}$
 $\boxed{4}$

F. 1450 c); Osrblië, Zvolenská; VII. 1915; Margita Danišová, 23 r., s text. a), b).

Tempo giusto, ♩ 116-132

a) A tá na - ša sta - rá mať,

Boh - daj sa jej tak sta - lo, že bi sa jej pre - spa - lo!

Bystrov, Gemerská; X. 1906; s text. c):

1) 2) 3) 4) 5)

b) -----

c) Opítaj sa Ďuríka,
 že tot čuvík čuvíka:
 na jablôni, na hruške; –
 dajže pokoj Mariške.

1059 d.

7, 7, 6, 6, $\boxed{5}$ $\boxed{2}$ $\boxed{2}$
 (6, 6,)

Podkonice, Zvolenská; VII. 1915; Zuza Spatrašová, 36 r.

Parlando

a) 1. V na - šom po - ľi bre(s) - ki - ňa, pod ňou sto - jí má - mi - lá

s pe - knou bie - lou tvá - rou, čer - ní - ma o - či - ma.

2. – Čože si ti, mámilá,
 čo s' taká viplakaná?
 či ťa matka bila,
 a či ťa len klíala?

3. – Ani ma ňebila,
 ani ma ňekľála;
 ľen som viplakaná
 pre muojho frajera.

A. II. a) 2. β)

b) 1. = 791 a. c) 1.

2. – Ti najmladšia sestrička,
poď koľísať troštička;
spievaj mu pesničku
za malú chvíľočku.

3. – Kolembaj si ho sama,
ďe si si ho dostala:
pod zelením hájkom
zo švarným šuhajkom.

Var. textu: 35 g. c), 786. 791 a), 840 d; *Sl. Sp. II*, 257. 479. 734; *III*, 246. 392; *Suš.* 201 c);
Bartoš III, 150; *Černík* 17.

Var. náp.: 1594; 7, 1 *Bartoš III*, 704; 554 *Sl. Sp. II*, 717.

*

1060.

7, 611

B. F. 1055 b); Grlica, Gemerská; VIII. 1906; dievča.

Tempo giusto, ♩ 120

Ej, za-hrad-ka, za-hrad-ka, v tej za-hrad-ke ša-la-ta;
mi-luj-mo sã, mi-lí muoj, kã-za-la sa nám ma-tka.

*

1061 a.

7, #732

Prievidza, Nitrianska; XI. 1907; dievča.

Tempo giusto

1. Vi-šla voj-na kã-za-nã na se-dlia-ka, na pá-na,
cin-gi-lin-gi, o-stru-žki, na se-dlia-ka, na pá-na.

refr.

A. II. a) 2. β)

2. Čo ja starí robiť mám?
Nemám sina, len som sám.	10. = 248 f. 8.
3. Mám tri céri na vidaj,
ach, Bože muoj, kerú dám?	11. – Ja, pán tačík, ja puojďem,
ja bojovať ti buďem.
4. = 248 f. 4.	12. = 248 a. 7.
5. – Ja, pán tačík, ňeidďem,
ja bojovať ňebuďem;	13. Keď do vojni kročila,
tristo Turkov zrazila.
6. Ja som srca mäkkého,
ja sa bojím každého.	14. Kapitán jej hovorí:
– mláďenček, si g mej vuoli;
7. = 248 f. 6.	15. Kebi s' bola paňenka,
bola bi s' má manželka;
8. 9. = 5. 6.	16. Ale keď si mláďenec,
prími tento vianoček.

1061 b.

7, 7, 8, 7, $\boxed{\sharp 7}$ $\boxed{3}$ $\boxed{2}$

B. F. 2063 a); Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1913; Anka Pauliniová, 26 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 108$

1. Bo-la voj-na ká-za-ná, od ci-sá-ra vi-da-ná,
štrn-gi, brn-gi o-struž-lin-gi, od ci-sá-ra vi-da-ná.
refr.

2. Že tá vojna misí biť,
a v tej vojne každý biť.	6. – Ja, tatíčko, ňepuojďen,
ja bojovať ňebuďen.
3. A ja smutní koho dám?
Nemám sina, len som sám.	7. = 248 a. 4.
4. Mán ja aľe tri céri,
kebi bojovať kceli.	8. Choj ti, cérka srieňejšia,
choj bojovať za otca.
5. – Choj ti, cérka najstaršia
choj bojovať za otca.	9. = 6.
	10. Ja son srca mäkkého,
ja sa bojím každého.

A. II. a) 2. β)

11. – Choj ti, cérka najmladšia,
choj bojovať za otca.

15. Zastala si ešte raz,
či má zajať ešte viac.

12. – Ja, taťčko, ja puojden,
ja bojovať, ja buđen.

16. Pán cisár sa spituje,
čí to husár bojuje:

13. Ja son srca tvrdého,
ňebojín sa žiadneho.

17. – Kebi bola paňenka,
bola bi mi frajerka;

14. Keď do vojni skočila,
tristo Prejzov* zajala.

18. Ale že je mládeňec,
ňesvedčal bi mu veňiec.

Var. textu: 248 a. a), b), b. d. f.

Var. náp.: 7, 3 Bartoš II, 704; III, 1229. 1271; 7[#]53 Bartoš III, 618.

*

1062 a.

7, 7[#]35

F. 1099 c); Lišov, Hontianska; I. 1914; Zuzanna Vicianová, 28 r.,
Anna Pivarčová, 30 r.

Tempo giusto, ♩ = 116

1. A tan do-le g Du-na - ju tan sa pá - ňi schá-dza - jú,
schá-dza - jú sa schá-dza - jú, pe - knie hád - ke há - da - jú.

2. Ā to hádke takovie:
[: kto ten Dunaj preplave :],
švarnuo dĕuĉa dostaňe.

3. Prišou gu ňemu jedon pán,
[: Komárouskí fe-išpán* :],
preplaviu on Dunaj sán.

4. A keď prišiou gu kraju,
plesou si on na sáru:
– hopsa, chlápci, dobre je,
švarnuo dĕuĉa moje je!

Var.: ¹⁾

Var. textu: 256 a. 1503 a. a); Sl. Sp. II, 67.

A. II. a) 2. β)

1062 b.

7, $\boxed{7} \boxed{b3} \boxed{b3}$

Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1914; Anna Keľhová 56 r.

Tempo giusto

1. A tan do - lu k Du - na - ju tan sa pá - ňi schá - dza - jú,
schá - dza - jú sa, schá - dza - jú, pe - knie hád - ke há - da - jú.

2. 3. 4. = a 2. 3. 4.

1062 c.

7, $\boxed{4} \boxed{5} \boxed{b3}$

Filiar, Gemerská; X. 1906.

Tempo giusto

1. Te - šie vo - da u ja - vo - ra mo - jej mi - lej do dvo - ra;
tam si chlap - ci plá - va - jú, na Ma - ri - šku vo - la - jú.

2. – Vindži džievšä, vindži von,
máš frajera pod uhлом.
– Kí me šerti do neho,
mám v komore druhého.

3. Bodaj zdochnul do rána,
žebi som ho plakala,

* -----

Var. textu: 1082 c; Sl. Sp. I, 49.

A. II. a) 2. γ)

1062 d.

7, 7, 6, 7, $\boxed{8} \boxed{b3} \boxed{5}$

Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Zuzanna Spišiaková, 40 r.

Tempo giusto

A. II. a) 2. γ)

1064.

7*, $\boxed{V} \boxed{1} \boxed{4}$
 $\boxed{V}$

a a b b

Čierny Balog, Zvolenská; 28. XII. 1915; ženy.

Tempo giusto

Ma - la som ja ru - kau - ce, ru - kau - ce

da - la som ich ci - gán - ce, ci - gán - ce:

a ti čier - na ci - gán - ka

po - ča - ruj mi, po - ča - ruj mi šu - haj - ka.

F. 1090 b); Pukanec, Hontianska; I. 1914; Mária Borovičková, 14 r.:

$\text{♩} = 110;$

Da - la som ich ci - gán - ce

Po - ča - ruj mi

Var. náp. a textu: $\boxed{V}$ Sl. Sp. III, 23.

_____ *

A. II. a) 3. β)

3.

S osemslabičnými veršami

Mit achtsilbigen Zeilen

β)

Isorytmické melódie

Isorhythmischen Melodien

1065 a.

8, [7][1][3]

Medzibrod, Zvolenská; VIII. 1915; Antonia Jančiarová, 54 r.,
Zuzanna Vincúrová, 40 r.

Parlando

1. A tam ho-re pod je-dlí-čkou put-ná ko-ňe z u-zde-ňi-čkou;
ta-kie smut-nie mu zo-sta-ľi, že im sl-zi vo-čiach hra-ľi.

Var.:

2. Heržili sa smutným hlasom:
– nebuď ti milí mamlasom!
Puz nás trošku na slobodu,
ňeurobíme ťi škodu.

1065 b.

8, [7][1][b3]

F. 1143 d); Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1914; Anna Keľhová, 56 r.

Tempo giusto, ♩ = 104

a)1. Pre-čo-že mňa muoj o-fec klíau, že son do-ma ňe-no-co-vau?
No-co-vau son na ma-je-ri,
piu son ví-no po to-ľia-ri.

A. II. a) 3. β)

* Po toliari, po dva groše
za to švárno dieuča vaše.

2. Prečože mňa muoj otec kľiau,
že son doma ňenocovau?
Nocovau son u Pivarčov
na posteli s kmotrou Ančou.

b) – Dieuča, dieuča, čo to tu máš?
– Bielu ružu. – Komu ju dáš?
– Tín mláďencon, čo mňa znajú,
čo mňa v tanci vizvrtajú.

c) – Dieuča, dieuča, čo tuto máš?
– Dve jabĺčka, jedon koláč,
dve jabĺčka, jedno plánča,
lúbin dieuča luteránča.

Var. náp.: [3] Sl. Sp. I, 529; [1] Sl. Sp. I, 384.

1066.

8, [2][3][6]

Orsrbie, Zvolenská; VII. 1915; Margita Danišová, 23 r.

Tempo giusto

1. Čo ti, mi-lá, za sr-ce máš? Keď k vám prí-dem vždi sa hňe-váš.

A - ko bi sa ňe - hňe-va-la? Zbu - diu si ma, keď som spa-la.

2. – Ňeplač, milá, vispíš sa ti,
keď ja puojďem vandrovaťi.
– Keď ti puojdeš, puojďem aj ja,
puojďeme mi obidvaja.

3. – Malého mi koňa máme,
ako si naň posadáme?
Trebárs puojďem vedľa koňa,
len keď buďem žena tvoja.

4. A keď prišli prosried mora:
– sadaj, milá, dolu s koňa!
– Čože som ti urobila,
že ma zháňaš dolu s koňa?

5. Dajže, Bože, sa dočkaťi,
len gu kraju sa dostaťi.

Var. textu: 276. 313. 329 c. 337 c), 338 b. 366 a. a), 1074 a; Sl. Sp. II, 727; III, 207.

α) [3][3][3] Sl. Sp. I, 101; II, 27; Bartoš III, 21; 10, [2] Suš. 838 d); 8, 8, 7, 6, Suš. 837 d) ||
β) [3][3][3] Sl. Sp. I, 40. ||

A. II. a) 3. γ)

1067.

8, $\lceil 5 \rceil \lceil 3 \rceil \lceil V \rceil$

F. 1144 c); Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1914; Anna Kelňová, 56 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 58$

1. Keď hu - sá - rou ver - bo - va - ľi, sto to - ľia - rou sfu - bo - va - ľi,
sto to - ľia - rou ce - lí mun - der: choj si, Ja - ňík, ko - ňa vi - ber!

2. Keď ho išou viberati,
počali mu slzi hrať;
a keď išou naňho sadat',
počali mu slzi padať.

3. Jaňík, Jaňík maľovaní
ide hore Levicami;
pán kapráľ mu koňa vedie
a (v)on za ním smutní ide.

4. – Jaňík, Jaňík, nesmútže sa,
na ti vínko, napiže sa!
– ňekcen vínko, aňi pivo,
srce sa mi zarmúťilo.

α) $\lceil 6 \rceil \lceil 5 \rceil \lceil 2 \rceil$ Sl. Sp. I, 23. 568. ||

γ)

Heterorytmické nápevy

Heterorhythmische Melodien

1068.

8, $\lceil V \rceil \lceil 2 \rceil \lceil 1 \rceil$

a b a

Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Zuzanna Spišiaková, 40 r., s text. a).

Tempo giusto

a) 1. Keď sa mi - lí na voj - - - nu brau,
svo - jej mi - lej tak po - - - vie - - - dau:

A. II. a) 3. γ)

ag ňe - prí - d'em o rok o dva,

ňe - ča - kaj ma po - tom ňi - gdá.

2. I. 1916; Anna Trnková, 20 r., s text. b):

Lišov, Hontianska; I. 1914; Zuzanna Vicianová, 28 r., Anna Pivarčová, 30 r.:

Osrblie, Zvolenská; 26. IV. 1916; ženy:

2. Za šest' ruočkou ho čakala
a na siedmi čariť dala;
takie ona čari dala,
že sa čierna zem pukala.

3. Ide milí po tichúčku,
po tichúčku, po ľahúčku:
– otvor, milá, otvor dvere,
idem jednu nuocku k tebe.

4. – Milí, milí, čo robiť mám?
[: Či čeliadku zobudiť mám :],
či večeru ti chistať mám?

5. – [: Na čo Pán Boh nuocke dáva :],
na čo Pán Boh nuocke dáva,
bi čeliadka spočívala.

6. – Pod' ma, milá, odprevadiť
[: na tú lúčku, na zelenú :],
pod tú ľipku rozšírenú.

7. – Milá, milá, srce moje,
ískaj že ti vláske moje!
– milí, milí, srce moje,
strudnatie sa vláske tvoje.

8. – Akože bi mi ňeboľi,
[: keď šest' rokov v zemi hñili :],
a na siedmi stať miseli.

b) Keď ja puojďem hore dolu,
buďe ľúto komu tomu;
buďe ľúto tej dovici,
čo som spau s ňou po dve noci.

Var. textu a): Suš. 112.

* —————

A. II. a) 3. γ)

1069.

8, $\boxed{3}\boxed{3}\boxed{1}$

a a b a

Čierny Balog, Zvolenská; XII. 1915; ženy.

Tempo giusto

Keď som i - šiou z mi - lo - - - va - - - ňia,

pa - dou mi kuoň do Du - - - na - - - ja.

Po - moc, Bo - že von z Du - na - - ja,

pre fa - loč - nie mi - lo - - - va - - - ňia.

*

1070.

8, $\boxed{1}\boxed{4}\boxed{1}$

a a a b

Hiadeľ, Zvolenská; IV. 1915; Zuza Strelcová, 18 r.

Tempo giusto

Va-da, va - da na zem pa-dá, švár-no dzieu-ča ve-niec skla-dá;

ej, skla - dá, skla - dá, le - bo mu - sí,

le - bo sa mu šu - haj pro - sí.

A. II. a) 3. γ)

1071 a.

8, $\boxed{1} \boxed{V} \boxed{6}$

a b a b

Podkonice, Zvolenská; VII. 1915; Mária Tonkovičová, 17 r., Mária Očenášová, 15 r.

Tempo giusto

Trú - bi trú - bia, ša - bli tre - šťa,

daj - že, Bo - že, daj - že šte - stia

kím prí - de - me za tú ho - ru,

spo - za ho - ri do tá - - bo - - ru.

1071 b.

8, $\boxed{b6} \boxed{1} \boxed{7}$

Priechod, Zvolenská; IV. 1915; Mária Stachová.

Tempo giusto

Ško - da mi - je cu - dzej man - ki,

ne - muo - žem jej u - ho - - - vie - - ťi

a - ňi s chuo - dzou, a - ňi s re - čou,

a - ňi žia - dnou már - nou ve - cou.

*

A. II. a) 3. γ)

1072.

8, 1 3 3

a a b c

B. F. 2078 b); Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1913; Zuzka Bertanová, 14 r.

Tempo giusto, ♩ = 90-100

1. A - me - ri - ka zem bo - ha - tá, je - sto v nej dosť srie - bra, zla - ta;
 ej, kdo kce skú - siť aj spro - bo - vať,
 mi - sí ce - stu o - ša - - - no - vať.

2. Ja som skusiť aj sprobavau,
 ja som cestu ošanovau;
 Amerika zem bohatá
 jesto v nej dosť sriebra, zlata.

6. Keď sme mali na šíf sadať,
 začali mi slzi padať,
 slzi, slzi od žalostí,
 že vichádzam zo svej vlasti.

3. Keď sa (v)on preč odberau,
 žeňe, deťom ruku podau;
 žena, deťi zaplakali,
 že ostali sirotami.

7. Keď sme prišli prosred mora,
 prišla na nás veľká búra:
 – modlite sa k Bohu všetci,
 lebo sme veľkon nešťastí!

4. Ke' son prišou do Berlína:
 – nafej, krčmár, liter vína!
 Liter vína červeného
 iden z kraja veselího.

8. Pán kapitán spozorovau,
 aj (v)on s nami k Bohu volau;
 a na prosbu kapitána,
 prestala búra z vlnama.

5. Keď son prišou do Hamburku,
 videu son tan vodu veľkú;
 ach, Bože muoj, čo robiť mán,
 či tú vodu preplaviť mán?

9. – Počkajte vi, cudzozenci,
 nepuojdete vi ta šetci;
 čo je súci, ten ta puojde,
 chorí nazad šifou príde.

Var. textu: 1076 a).

*

A. II. a) 3. γ)

1073.

8, 8 1 2
3

a a b c

Čierny Balog, Zvolenská; 27. XII. 1915; ženy, s text. a).

Tempo giusto

a) 1. A ti d'ieu - ča - - - - -

Malá Lehota, Tekovská; VIII. 1918; Bora Páleníková, 23. r, s text. b):

- b) 1. Bola žena márnوترatná,
 klamať muža ždi obratná;
 agnáhle muž vinde z domu
 už chmotrički sedia spolu.
2. Na to prišla aj suseda,
 stojí tan slavná beseda:
 – dobre, že muoj muž odišiou,
 bodaj nigda viac neprišiou.
3. – Pani chmotra, čo sa hneváš,
 šag ti takú krivdu nemáš,
 tvoj je aspoň na robotu
 nemáš pri ňon žianu psotu.
4. Ale muoj je korheľ zlosní,
 na mňa čudák nemilosní;
 len ždi jako lotor hľadi,
 len biť a biť, keď sa vadí.

5. Príde domou celá špina,
 ohltaní ako sviňa;
 na to píta: – daj jesť, žena!
 a ja beren naň poľená.
6. Zala som ja kocor hrubí,
 praskla son mu do kotrbí.
 A on sa mi pestou hrozí.
 – No len uder, pes smolaví!
7. Poton sa mi do vlas bere,
 a ja hľadá, kde sa dvere;
 vinšla son von pred bránu,
 aby nedostala ranu.
8. A on chiťiu krhlu vodi,
 a za mňou hu von zahodí;
 na ton son sa mu zasmiala,
 mokrá ako miš ostala.

*

A. II. a) 3. γ)

1074 a.

8, [5] [5] [1]

a b c b

Klíž, Nitrianska; X. 1908; dievča.

Tempo giusto

1. Čo ti, mi - lá, za lá - - sku máš,
 čo ti, mi - lá, za lá - - - sku máš?
 keď k vám prí - dem ždi sa hŕne - váš,
 keď k vám prí - dem ždi sa hŕne - váš.

2. – Jako bi sa ňehnevala,
 keď som sa ja ňevispala!

3. – Možeš, milá, môžeš spať,
 keď ja pojdem bojovaťi.

4. – Keď ti pojdeš, pojdem aj ja,
 pojďeme mi obidvaja.

5. – Jakože si posedáme,
 keď malého koňa máme?

6. – Keď už prišli prostred mora:
 – hibaj, milá, dole s koňa!

7. Jakože ja dole zejďem,
 keď sa bojím, že zahiňem?

8. – Neboj sa ti zahinutia,
 – len sa ti boj, zabijem ťa;

9. Nohi, ruki ťi odrežem,
 čierne očká ťi vikolem.

10. – Janík, Janík, slnko moje,
 đe si poďeu očká moje?

11. – Tam sa tvoje čierne oči,
 đe sa voda kolem točí.

12. – Janík, Janík, slnko moje,
 đe si poďeu nohi moje?

13. – Tam sa tvoje biele nohi,
 pri Dunaji na tej roli.

14. – Janík, Janík, slnko moje,
 đe si poďeu ruce moje?

15. – Tam sa tvoje biele ruce,
 za Fraštákom na tej lúce.

Var. textu: 276. 313. 329 c. 337 c), 338 b, 366 a. a), 1066; Sl. Sp. II, 727.

A. II. a) 3. γ)

1074 b.

8, $\boxed{9} \boxed{5} \boxed{1}$

a b c b

F. 1459 c); Medzibrod, Zvolenská; VIII. 1915; Cecília Vaníková, 19 r.,
Berta Pipíčov, 16 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 102$

a) 1. Uč sa, Ja - ňík, e - gze - cír - ku
 ňe - mi - slí si na fra - - - jer - ku;
 fra - jer - ka tí, šej, ňe - spo - nuo - že,
 ak tí o - tec, mať ňe - - - nuo - že.

2. Otec, mať ti spomáhali,
 radi boľi, že tá zaľi,
 že tá zaľi za vojačka,
 že ňebudeš za sedľáčka.

b) – Milá, milá, milušičká,
 čože bude večerička?
 – Priložíme ľičko g ľičku,
 odbavíme večeričku.

Var.: šej, haj

*

1075 a.

8, $\boxed{3} \boxed{V} \boxed{VI}$

a b c d

F. 1363 a); Rákoskeresztúr, Peštianska; I. 1915; Zuza Bátovská, 17 r.,
Róza Žichlová, 17 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 90-120$

1. Za ho - ra - mi čier-nej ze-mi švar-nuo dieu-ča trá - vu ko-sí.
 Gdo tí ká-zau trá - vu ža-tí? Tu tí mu-síš za-hi - nú - ti!

A. II. a) 3. γ)

2. – Keď ja musín zahinuť,
daj mi trikrát zavolať.
– Muožeš ti aj štiri razi,
nepočuje ťa otec, mať.
3. Keď prví raz zavolala,
šecka hora sa zjavila.
Keď druhí raz zavolala,
šecké vtáke privítala.
4. Keď tretí raz zavolala,
vislišau hu najstarší brat:
– Bratľa, bratľa, zľe je s nami!
sestra kričí za horami.
5. [: Keď bi ona zľe ňebola,
tak bi ona ňekričala. :]

6. [: – Jáger, jáger, povedz pravdu:
čo máš skrvavenú šabľu? :]
7. – Strieľal son ja holubičku,
čo sedáva na okníčku;
na okníčku sedávala,
mňa smutnému spať nedala.
8. – Jáger, jáger, povedz pravdu,
lebo puojdeš pod prísahu!
a jáger sa tag naľakau,
že od strachu pravdu riekou:
9. – Ňestrieľau son holubičku,
ale tú vašu sestričku;
tan e ona za horama
v čiernej zemi zakopaná.

8, $\lceil 3 \rceil \lceil V \rceil \lceil VI \rceil$

1075 b.

a b c d

Polhora, Zvolenská; IV. 1915; Margita Dibdiaková, 20 r., s text. a).

Tempo giusto

a) 1. Ach, čo ja mám za trá - pe - ňia pre-to ne-šťa - snuo že-ňe-ňia!

Že-ňiu bi sa, ňe - muo-žem sa, že-ňiu bi sa, ňe - muo - žem sa.

Valaská, Zvolenská, 23. IV. 1916; Mária Šimanová, 16 r., s text. b):

dievčatá, 12 r., s text. c):

2. = b) 5. α)

3. = b) 4. α)

4. A kurvu si ňekcem ziať
bo je s kurvou ťažko žiť;
kurva večer preč odíde,
a nado dním zase príde.

A. II. a) 3. γ)

- b) 1. Ach, čo ja mám za trápeňa
pre to nešťasné žeňeňa!
žeňiu bi sa, a bojím sa,
žebi ňeoklamau som sa.
2. Dovicu si ňechcem ziaťi
s dovickou je bieda žiťi;
dovica sa len vipína
a nebohího spomína.
3. Peknú si tiež ňechcem ziaťi,
s tou peknou je ťažko žiťi;
tá pekná sa ždi cifruje,
preto ju každy miluje.
4. { Špatnú si tiež ňechcem ziaťi,
{ α) a špatnú si
{ s tou špatnou je bieda žiťi;
{ α) bo so špatnou ťažko;
kupiú bi jej peknie šati
ňebolo bi väčšej špati.
5. Chudobnú si ňechcem ziaťi,
{ s chudobnou je ťažko žiťi;
{ α) bo s chudobnou
chudobná { len ždicki dudre,
{ α) mi šomre,
že nemá nič { hábou v truhle.
{ α) v svojej
6. Bohatú si ňechcem ziaťi,
s bohatou je bieda žiťi;
bohatá sa len vipína
a bohatstvo napomína.
7. Ňebudem sa viac turbovať,
dám si dieuča odmaľovať.
Keď hu budem potrebovať,
dám si hu ja došíkovať.
- c) 1. Keď som išiou cez dva vrški,
viďeu som tam zlatie ruožki;
počau som si na nich trúbiť,
začali ma dieuke ľúbiť.
2. Mali bi ma dieuki ľúbiť,
radšej puojďem šabľu nosiť;
šabľa, šabľa oceľová,
od cisára darovaná.
3. Cisár, cisár, daj mi koňa,
na ňom puojďem do tábora.
Tábor, tábor, otváraj sa,
verbujú tam, zverbujem sa.

1075 c.

8, [3] [V] [VI]

Hiadeľ, Zvolenská; VIII. 1915; Eva Sedliaková, 16 r., s text. a) b).

Tempo giusto

a) 1. A tam do - lu v pu - stom háj - ku ho - rí o - hník ja - vo - ro - ví;
A - nič - ka sa pri nom hre - je, a Ja - ník sa do nej sme - je.

b) 4. str

A. II. a) 3. γ)

Poniky, Zvolenská; 1. I. 1916; Zuzanna Spišiaková, 40 r. s text. c):

2. Ke' si kcela ženou biti,
musíš vedziec povijaci;
povijaci, kolembaci,
„haja belí“ mu spievaci.

3. – Haja, belí, sin moj malí,
v pustom hájku narodení

b) -----

1. Bracia, bracia, zle je s nami,
naša sestra volá v háji;
ve' bi ona nevolala,
oj, kebi s nou dobre bolo.

3. – Zastreliu som jarabičku,
štebotala tam v hájičku.
Jáger, jáger, povedz pravdu,
lebo pojdeš na prísahu!

2. Išli bracia do háječka,
postretli tam jágerečka.
– Jáger, jáger, povedz pravdu!
čo máš flintu skrvavenú?

4. Jáger, jáger velmo lakou,
priam od strachu pravdu riekou:
zastreliu som vašu sestričku,
tam doluka, oj, v hájičku.

c) 1. A tam dolu v pustom háji
javoroví ohník horí;
Jaňičok sa pri ňom hreje,
a Aňička sa mu smeje.

2. – Dobre tebe Anka smiaťi,
aľe budeš koľembaťi.
– Ňebojím sa koľembaňia,
ľen sa bojím povíjaňia.

3. Keď ho budem koľembaťi,
takto mu budem spievaťi
– buvaj, buvaj, sin muoj malí,
v pustom háji narodení.

----- *

8, [1][5]b3]

1076.

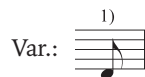
a b c d

Hiadeľ, Zvolenská; VII. 1915; Zuza Strelcová, *18 r., s text. a).

Tempo giusto, ♩=104

a) 1. Ked som sa ja z do-mu zbie-rau, že - ne, dze-tom rú-čke po - dau:
ej, z Bohom že-na, z Bo-hom dze - ci, zo-stá-va-ce tu si - ro - ci.

A. II. a) 3. γ)

F. 1393 c); Selce, Zvolenská; IV. 1915; Líza Vajdová, 20 r., Mária Styková, 20 r., s text. b):

2. Ke' som ja mau na šif sadac,
začali mi slzi padac,
slzi, slzi, od žialosci,
že som sa brau zo svej vlasici.

3. Kedz som prišiou do Fijumu,
zišlo mi tam do rozumu,
koho som ja doma nachau,
abi som ho neoklamau.

4. A to bolo v prosried mora,
stála sa tam velká búra;
búra, búra vlnobicia:
– chlapci naši, modlime sa!

5. Pozreli sme pravú stranu,
vidzeli sme tam zástavu;
tá zástava je veliká,
tam už budze Amerika.

6. A to bolo v Nevijorku,
višli sme tam z vodi vonku;
začali sa nám spitovac,
dze kerí máme cestovac.

7. [: Na kerom sa chiba nájdze,
nazad v šífi domou pojdze :].

8. – Ja vás prosím, páni milí,
[: nehladajce na mne vini :],
lebo som len kúštok živí!

b) 1. = Sl. Sp. II, 345 1.

2. A keď ono domov kcelo,
cez lavičku prejsť muselo;
aľe voda strmá bola,
v tom šuhaj na ňu zavolá.

3. – Podže, dieuča, bude padať,
deže budeš, priechod hľadať?
– hibaj, hibaj, podaj rúčku,
a preveď ma cez lavičku.

Var. textu a): 1072.

Var. náp.: b3 Sl. Sp. II, 345.

* —————

A. II. a) 4. β)

4. β)

S deväťslabičnými izorytmickými
veršami.

Mit neunsilbigen isorhythmischen
Zeilen.

1077.

9, [V][V][5]

Hiadel', Zvolenská; VIII. 1915; Agneša Sedliaková, 15 r., s text. a).

Tempo giusto

a) Kedz som ja ja - blč - ka rá - na - la,
od - pa - dlo mi dvo - je s ko - ná - ra,

od - pa - dlo mi dvo - je čer - ve - nie,

je - dno je mi - lé - mu, dru - huo mne.

F. 1473 e); Anča Sedliaková, 16 r., s text. b), c)

b) Susedovie Janík ma píta,
čo si nohavičiek požičá.
Nedajce ma, mamka, za neho,
to sa nohavičke nie jeho.

c) Susedovie Janík bi ruža,
kebi mi ho dali za muža;
ani bi mu robic nedala,
len bi ho od krásí držala.

*

S desaťslabičnými veršami.

Mit zehnsilbigen Zeilen.

Izorytmické melódie. Isorhythmische Melodien.

β) 10, $\overline{5} \boxed{4} \boxed{2}$ *Sl. Sp. I*, 403; *II*, 302. ||

10, $\overline{\text{VII}}|\overline{\text{III}}|?^*|$ **1078 a.**

Rubato, ♩ = 114

a) 1. I - de mi - lí na vra - nom ko - ňí - čku, VII

2) i - de mi - lí na vra - nom ko - ňí - čku, III

4) je - ho mi - lá na zla - tom vo - zí - čku.

Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1913; Marka Školníková, s text. b):

Každý verš
Jede Zeile

(tempo giusto)

1) 2) 3) Var.: 4)

2. Jeho koňík prevelice skáče,
jeho milá prežalostne plače.

3. Jeho milá prežalostne plače;
– neplač milá, potešenie moje!

b) 1. Ach Bože muoj, jak v tej Ameriki!
Iđe do nej národ prevelíkí.

4. – Jak ja němám prežalostne plakať,
keď ťa viďím husté blato šlapať.

5. Husté blato v Komárne na placi
kde sa igzecírujú vojáci.

2. Puojden aj ja, čak son mladí ešte,
dá mi Pán Boh tan nejaké šťastie.

A. II. a) 5. β)

3. Zostaň zdravá, mladá žena moja,
poručín ťa na milího Boha!

4. Keď odo mňa novinu dostaneš,
lecho si ti do poriadku dones.

5. Keď ťi buďen listočok písati,
nemusíš sa ničt' nikoho báti:

6. Len si sadni na vraního koňa,
hibaj za mnou, mladá žena moja!

7. Keď ona do Ameriki prišla,
už si muža živího ňenajšla.

8. Najšla tú kru, čo z ňeho kvapkala,
horce ona nad ňou zaplakala.

9. – Ňemali ho zač Anglici zabiť,
že ín ňekceu veľa piva platiť.

10. Nachan ja tu túto Ameriku,
pomodlín sa Bohu v Nevijorku.

11. Žebi mi bou Pán Boh na pomoci,
na ton šífe vo dňe, tak aj v noci.

1078 b.

10, $\boxed{\text{VII}}\boxed{\text{V}}\boxed{?}$ *

Osrblie, Zvolenská; VII. 1915; Margita Danišová, 23 r. s text. a).

Parlando

a) 1. Už nám je to, ka - ma - rá - ti dar - mo,

1) už nám je to, ka - ma - rá - ti dar - mo,

3) už nám je to vi - pí - sa - nuo dá - vno.

4)

Medzibrod, Zvolenská; VIII. 1915; Antónia Jančiarová, 54 r.,
s text. b):

2)

4)

Valaská, Zvolenská, IV. 1915; s text. e):

Valaská, Zvolenská, IV. 1915; zb. A. Baník, s text. c):

4)

Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Zuzana Spišiaková, 40 r.
s text. d):

3)

4)

2. Že misíme tri ruočke bojovať,
za krajinu našu kru viľievať.

3. Keď zme išli do Banskej Bistrici:
– nalej, krčmár, holbu slivovici

A. II. a) 5. β)

4. – napiže sa, moja mladá žena!
Neviem, či tá nájdem živú doma.

5. Keď sme išli cez bistrickú bránu,
videli sme peknú čiernu vranu;

6. A tá vrana tak pekne krákala, –
ostaň zdravá, moja mladá žena.

b) 1. [: Ide kupec do cudzej krajiny :],
[: odberá sa od svojej rodiny :]:

5. [: Keď sme išli popod Ňeresnice :],
[: stretli sme tam traja vandrovnice :].

2. [: Ostaň zdravá, moja mladá žena! :]
[: ňeviem, či tá nájdem živú doma :].

6. – [: Vandrovnice, odkiaľže idete? :],
[: akie chiri odzdola nesiete? :]

3. [: Keď sme prišli na koňec Radvaňi :],
[: oba sme si spolu rúčky dali :]:

7. – [: Nesieme mi smutné rozlúčenie :],
[: jak sa lúči muž od mladej ženi :]:

4. – [: Ostaň zdravá, moja mladá žena! :]
[: opatruj sa s drobnými dieťkami! :]

8. [: Ona ide nahor plačujúci :],
[: a on ide nadol spievajúci :].

c) 1. Keď som išliu dolu do Hájnikou,
[: stretol som tam štiroch kamarátov :].

2. – Kamaráti, odkiaľže idete?
[: čo nového stamdolu nesiete? :]

3. – Tam dolu je krvi po koľenách,
[: oficieri volajú na Boha :].

d) 1. Darmo nám je, kamaráti, darmo,
[: veď sme mi už cisárovi dávno :].

4. Poďme že mi, kamaráti smeľe,
[: spadne lístok, ažda nás prikrije :].

2. Darmo nám je, misíme bojovať,
[: misíme mi frajerke zanachť :].

5. Buďem mi údatne bojovať,
[: buďe nás sám Pán Boh ochraňovať :].

3. – Ostávajte zdravie frajeruočke!
[: ňevidíte nás už za tri ruočke :].

6. Keď som počul, že buďem rukovať,
[: že si misím frajeruočku nachať :],

7. Tag ma za tím srce zaboľelo,
[: že mi ono na poli omdľelo :].

e) 1. A tam dolu [: na doľe :],
tam sa mňiški [: v klástore :];

5. – O, anjele, [: anjele :]!
čo nám Pán boh [: skazuje :]?

2. A oni sa skrušene [: modľili :],
abi ím bou Pán Boh [: milostíví :].

6. – Skazuje nám, o, presvatá mňiška,
abi sme sa milovali troška.

3. A keď bilo [: z večera :],
chlope šuhaj [: na dvere :]:

7. A keď bilo [: z polnoci :],
volá mňiška [: k pomoci :].

4. – Otvor, mňiška, kláštor murovaní,
ja som anjel od Boha poslaní.

8. Sama si si, sama mňiška vina!
Načo si si sloziara pustila?

A. II. a) 5. γ)

9. Svatá mniška ruce zalamuje,
a pán páter ľen na ňu žaluje.

10. A keď bilo [: nad ráno :]
bolo v mestě [: rozslanuo :].

Var. textu e): 372 a. c. 841. 1283 b. 1285.

Var. náp.: Sl. Sp. II, 536; Bartoš II, 90. 286; bIII Sl. Sp. II, 198. 473; Bartoš II, 24. 554.

* —————

γ)

Heterorytmické verše.

Heterorhythmische Zeilen.

1079.

10, 2¹59

a a a b

Selce, Zvolenská; IV. 1915; Mária Gregorová, 12 r.

Tempo giusto (!)

Keď som i - šla po vo - dī - čku brie - žkom,
za - pa - dla mi mo - ja hláu - ka sňiež - kom.
A ten snie - žok ta - kí pri - pa - dľi - ví,
že ňe - spa - dňe z mo - jej hláu - ke ňi - gdi.

Var. textu: 1081 a. a), b. a).

* —————

A. II. a) 5. γ)

1080.

10, $\boxed{V} \boxed{V} \boxed{6}$

a a b b

B. F. 1093 b); Trenč. Teplice, Trenčianska; VIII. 1909; dievčatá, s text. a).

Tempo giusto, ♩. 112-132

a) 1. Od Tren - čí - na vi - se - ka - ná ce - sta,
po ňej cho - dī mo - ja mi - lá her - ská;

cho - dī, cho - dī, ru - ce za - - la - mu - je.

že jej mi - lí na voj - nu ru - ku - je.

Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Anna Trnková, 24 r. s text. b), c):

Valaská, Zvolenská; 1915; zb. A. Baník, s text. d):

2. Neplač, milá, moje potešení,
už mi šijú nové oblečení;
šijú, šijú, aňi ňemerajú,
ach, Bože moj, až mi ňepristanú.

b) 1. Čože je to za zeľená tráva
hore naším dvorom rozsipaná?
rozsipaná až po samú mrežu, –
už to dieuča do susedou vezú.

2. Vezú, vezú, na peknom kočiку,
a Jaňíka na vranom kočiку;
a ten kočiк preradostne skáče,
mladá žena prežalostne plače.

3. – Ňeplač, Anka, ňeplač, mladá žena,
lepší som ti, ako mamka tvoja;
a keď bi ti mamička zomrela
ďe bi si sa, duša má, poďela?

c) 1. Išla bi som do hája šíriho,
volala bi na muojho milího.
– A vi, ľudia, pre Boha živího!
viďeli ste muojho milího?

2. – Viďeli sme, aľe ňie živího,
tam ti leží, šabľa vedľa ňeho;
a tá šabľa celá je krvavá,
dorúbala švarního šuhaja.

A. II. a) 5. γ)

d) Bože, Bože! na tom svete márnom,
ňedaj sa mi veľa trápiť na ňom
kebi sa mi tá zem otvorila,
veru bi sa do ňej položila.

Var. textu a): 1082 b. b), 1255 a. 1271 a. 1274. 1278. 1279; *Sl. Sp. III, 102; Janáček — B. 34.*

Var. textu c): 1248 b.

Text. b), c) = 1375.

Var. náp.: *Sl. Sp. III, 545; Bartoš II, 136 b); III, 271 b).*

*

1081 *a.

10, $\boxed{1}\boxed{1}\boxed{1}$

a a b b

F. 1375 c); *Hiadeľ, Zvolenská; IV. 1915; Zuza Strelcová, 18 r., s text. a).*

Tempo giusto, $\text{♩} = 122$

a) 1. Kedz som i - šla na vo - di - čku brie - žkom,
pri - pa - dla mi mo - ja hláv - ka sniež - kom;
a cen snie - žok ta - kí pri - pa - dli - ví,
že ne - ska - pe z mo - jej hlav - ki ni - gdi.

Čierny Balog, Zvolenská; 27. XII. 1915; ženy,
s text. b):

B. F. 1049 c); *Grica, Gemerská; VIII, 1906; Zuzanna Drábová, 17 r., s text. c):*

Filiar, Gemerská; X. 1906; s text. d):

b) -----

c) Zasadžiu som šerešenku v zime,
ale ňeznám, ši sa ona prijme;
zašala sa šerešenka pukač,
zašal šuhaj za džieušatom kukač.

d) Rozvijaj sä strom zelení v lesku,
pre tú našu potajomnú lásku!
rozzíjaj sä širokíma lísti,
nie od žíalu, ale od ľubosči.

A. II. a) 5. γ)

1081 b.

10, $\begin{matrix} \boxed{1} & \boxed{1} \\ \boxed{5} & \boxed{5} \end{matrix} \flat 3$

F. 1426 a); Podkonice, Zvolenská; VII. 1915; Mária Očenášová, 44 r., s text. a) b).

Tempo giusto, $\text{♩} = 132$

a) 1. * Keď som i - šla po vo - dī - čku brie - žkom,
pri - pa - dla mi mo - ja hláu - ka sniež - kom;

to bou snie - žok ta - kí pri - pa - dľi - ví,

že ňe - spa - dňe z mo - jej hláu - ke ňi - gdi.

Var.: $\begin{matrix} 1) & 5) + 6) \\ \text{---} & \text{---} \end{matrix}$

F. 1389 c); Hiadeľ, Zvolenská; IV. 1915; Zuza Strelcová, 18 r. s text. c):

$\text{♩} = 164$

2) 3) 4) 5)

b) -----

c) Na košeli širokie rukávi,
a na šope ani za hrst trávi,
a na gaťach višivanie strapce,
a po štaloch preletujú vrabce.

Var. textu a): 1079.

A. II. a) 5. γ)

1081 c.

10, $\boxed{1} \boxed{1} \boxed{1}$

a a b b

Valaská, Zvolenská, 23. IV. 1916; Mária Šimanová, 16 r.

Tempo giusto

1. Spo - za ho - ri ja - snuo sln - ko svie - ti,
už muoj mi - lí na ko - ňí - čku le - tí,

1) pust - te - že ma, mo - ja man - ka, von - ka

neh si bo - skám z lú - bo - sti šu - haj - ka.

Var.:

2. – [: A ja teba, córka, von ňepustím :],
dost' času máš frajerov milovať,
aj na hláuку venčok založovať.

3. – Ach, mamička, veď mi on sľubuje,
že mi pri ňom veľmi dobre bude,
že ňebuďem nič inšie robievať,
len z hodbábu sukničke nosievať.

4. – Ach, céruška, veď ti on sľubuje
pokím ťa on do ruki dostaŕe;
a keď ťa on do ruki dostaŕe,
buďe ťa biť, pokím ňeustaŕe.

5. – Ach, mamička, aj vás bájavalí,
keď ste sa vi mladá vidávalí;
vi ste zŕiesli, aj ja zŕiesť musím,
ŕebraŕŕe mi: ja sa viďať musím.
Vi ste zŕiesli, aj ja zŕiesť musím,
a ja jeho žeŕičkou biť musím.

Var. textu: 1082 a. e), 1263 a. 1268. 1276 a. b); Sl. Sp. II, 348; Bartoš III, 561.

1081 d.

10, $\boxed{1} \boxed{1} \boxed{3}$

a a b b

F. 1494 c); Poniky, Zvolenská; VIII. 1915; Zuzana Spišiaková, 40 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 172$

a) 1. Za - sa - d'iu som če - re - šŕi - čku v zi - me,
dá - to Pán Boh, že sa o - na prí - me.

A. II. a) 5. γ)

1) 2) |^{b3}|

Za - ča - la sa če - re - šni - čka prí - mať,

za - čau som ja d'ieu - čen - ce o - bí - mať.

2. Začala tá čerešnička kvitnúť,
začau som ja za d'ieučenci lipnúť.
Začala tá čerešnička rodiť,
začau som ja za d'ieučenci chodiť.

b) 1. – Povedzže mi moja milá, povedz;
ďe ti zajtra na trávičku puojdeš?
– Ta ja puojdem do vášho čelienu
tam je pekná trávička zelená.

3. – Povedzže mi, sivá holubička,
čiaže je to zelená trávička?
– Teraz moja, potom bude naša,
keď puojdeme vedno do sobáša.

2. – Ja ti buďem daťelinku kosiť,
a ti budeš domou kravám nosiť;
a keď bude šetka odnosená,
potom budeš moja verná žena.

4. – Povedzže mi muoj holúbok, povedz,
číže je to pod horou oves?
– teraz je muoj, a potom bude náš,
keď puojdeme mi dvaja na sobáš.

Var. textu a): *Bartoš I, 131.*

Var. textu b): *Bartoš II, 177.*

1081 e.

10, 10, 7, 7, 1 1 3

F. 1494 d); Poniky, Zvolenská; VIII. 1915; Z. Spišiaková, mater.

Tempo giusto, ♩ 108 |¹|
|¹|

1. Ked ja bu - dem na šil - bo - ku stá - ti.
príd sa, mi - lá, na mňa po - dí - va - ti:

1) |^{b3}|

hlá - vo - čka do - rú - ba - ná,

1) |^{b3}|

ru - ční - čkom do - via - za - ná.

Var. náp.: 10, 1 *Sl. Sp. I*, 46; *Suš.* 490. 803 v) (681. str.); *Bartoš I*, 131; *II*, 177; V *Bartoš III*, 1241; 10, 10, 8, 10, √V13 *Bartoš III*, 596; 5 *Suš.* 782 k) (606. str.); 10, 10, 8, 12, 12 *Bartoš II*, 714.

1082 a.

10, $\overline{11}_4$.

$a a b b$

Selce, Zvolenská; IV. 1915; Líza Vajdová, 20 r., Mária Styková, 20 r., s text. a).

Tempo giusto

a) 1. Pred na - ší - ma o - ke - ne - čki stu - dňa;
po - vedz, mi - lá, čo si ta - ká smut - ná?

2) _____ 3) _____ 4) _____ 5) _____

či ti bi - strá vo - da za - ško - dī - la,

a či si sa do mňa za - ľú - bi - la?

Osrbíe, Zvolenská; VII. 1915; Margita Danišová, 23 r., s text. b):

1) 2) 5) II^a parte senza ripetizione

B. F. 576 a); Kolárovice, Trenčianska; 1905; Juda Fulneková, zb. M. Vikár, s text. c), d):

4)

II^a parte senza
repetizione

A. II. a) 5. γ)

1082 b.

10, $\boxed{1}$ $\boxed{4}$
 $\boxed{6}$

Klátová Nová Ves, Nitrianska; X. 1908; dievčatá, s text. a).

Tempo giusto

a) 1. Čo sa sta - lo tej no - ci v Ko - már - ňe,
 a to bo - lo o je - dnej ho - dī - ňe:

2) I - šla je - dna pa - nen - ka na vo - du,

3) pri - šla o - na o svo - ju slo - bo - du.

Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Zuzanna Spišiaková, 40 r., s text. b):

2. Prišla domou, žalostne plakala,
 otcovi, matke ponosuvala:
 – jaj, mamička, apíček moj milí,
 dē sa pođeu moj vienok zelení?!

3. Pri studenke, kďe som vodu brala,
 tam som si moj veneček ňechala;
 prišou ko mňa černookí chlapec,
 oviedou mňa o zelení veňiec.

4. – Ach koňári, dē sťe koňe pásli,
 možná ste mňa moj veneček najšli.
 – Nenajšli sme, ale sme videli,
 jak sa gúlau z kopca do dolini.

b) Od Prešporku cesta visekaná,
 po ňej choďí milá viplakaná;
 choďí, choďí, ruce zalamuje,
 že jej milí do Bosni rukuje.

Var. textu a): 370 a. b, 372 d. a), 1269.

Var. textu b): 1080 a), 1255 a. 1271 a. 1274. 1278. 1279; Sl. Sp. III, 102; Janáček – B. 34.

A. II. a) 5. γ)

1082 c.

10, $\boxed{1} \boxed{1} \boxed{4}$

B. F. 2072 c): Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1913; Zuzka Kuzmová, 19 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 152$

1. Ľe - čie vo - da z ja - vo - ra, z ja - vo - ra;
mo - jej mi - lej do dvo - ra, do dvo - ra;

Ľe - čie vo - da aj po - tok, aj po - tok

mo - jej mi - lej pod o - blok, pod o - blok.

2. Chlapci po nej plávajú,
na mámilú volajú:
– podže, milá, podže von,
máš frajerou plný dvor!

3. – Čo mňa po tých na dvore,
mám krajšieho v komore;
a ten leží v nemoci,
ažda zomrie v tej noci.

Var. textu: 1062 c; Sl. Sp. I, 49.

Var. náp.: Sl. Sp. II, 348. 435. 461. 600. 761; Bartoš III, 561.

* —————

1083.

10, $\boxed{5} \boxed{5} \boxed{1}$

a a b b

B. F. 2062 c); Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1913; Zuzka Kuzmová, 19 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 104$

1) Ach, Bo - že muoj, hu - sá - rou ver - bu - jú,
zver - bu - jen sa, vien, že ma za - bi - jú;

vi - meň ma ti, fra - je - ruo - čka mo - ja.

A. II. a) 5. γ)

Var.:

ej, po - ton s te - bou spá - vať bu - d'em do - ma.

1)

Var.:

_____ *

1084 a.

10, $\boxed{1} \boxed{7} \boxed{5}$
 $\boxed{4}$

a a a a

B. F. 1062 c); Bystrov, Gemerská; X. 1906; dievča, s text. a).

Tempo giusto, ♩ 104-120

1) Pri Pre - špor - ku, pri ti - chom Du - naj - ku,
a tam do - lu

3) Pri Pre - špor - ku pri ti - chom Du - naj - ku
a tam do - lu

2) u - šia sã tam 2) chlap - ci e - gze - cír - ku,

2) u - šia sã tam 2) chlap - ci e - gze - cír - ku.

Var.:

B. F. 1064 b); druhé dievča, s text. a):

1) 3) 4) 5)

Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Zuzanna Spišiaková, 40 r., s text. b):

1) 2) 4)

A. II. a) 5. γ)

2. I jā som sā pri milej ušievau,
za tri ruočki som gu ņej choďievau.

3. A na štvrtí prišou tam kapitán,
doraz mi (v)on koňiška osedlau.

4. Koňä, koňä, koňiška vraného, –
jaj, { jaj, Bože! už sedám na ņeho.
(α) Bože muoj! jak sadňem

b) 1. A tam dolu v tom zeľenom hájku
učia sa tam chlapci egzecírku.

2. = a) 2.

3. A na štvrtom kapitán ma zbaďau,
priam mi koňa osedlať kázau.

4. = a) 4. α)

1084 b.

10, $\boxed{1} \boxed{8} \boxed{4}$
 $\boxed{7}$

a a a a

B. F. 555 b); Drietoma, Trenčianska; 1903; Zuza Kutná, zb. M. Vikár, s text. a), c).

Tempo giusto

a) 1. Pri Pre - špor - ku, pri ti - chem Du - naj - ku,
pri Pre - špor - ku, pri ti - chem Du - naj - ku
tam sa u - čia chlap - ci e - kze - cír - ku,
tam sa u - čia chlap - ci e - kze - cír - ku.

Medzibrod, Zvolenská; VIII. 1915; Mária Švajčiaková, 18 r., s text. b):

2. A to všetko len pre moju milú,
čo som chodil po tri ročki za ņu.

3. A na štvrtí kapitán ma zbaďal,
hned koňička osedlat mi kázal.

4. – Sedlaj, sedlaj, koňička vraného,
od samého kráľa vidaného.

5. – Píš mi, milá, lístok od Komárna,
či je zdravá tá moja rodina?

6. – Zdraví, zdraví, tatičko, mamička,
len umrela najmladšia sestrička.

7. – Ked umrela, pochovať ju dajte,
jej milého na pohreb volajte!

A. II. a) 5. γ)

b) 1. = a. a) 1. α)

2. = a. α) 2.

3. A na štvrtom pán kapitán zbadau,
hneď mi koňa osedlaného dau.

4. Koňa, koňa, koňička vraného,
sadať, milá, sadať na neho!

5. – Cerus, cerus, muoj kamarát verní!
hibaj aj ti so mnou do tej vojni!

6. – Ňejdem, Ňejdem, čo bi bol kapitán,
veď som sa dosť tej zupi nachľípau;

7. Zupi, zupi, komisního chľeba,
prídem domou, žeňiť sa mi treba.

8. Vezmem si ja za ženu Aňičku,
čo mi buďe verná gu srdiečku.

c) 1. Keď ja umriem, pochovať ma dajte,
moju milú na pohreb volajte.

2. Nech ma ona až tam viprevadi,
šak jej to sám Pán Boh vinahraďi.

3. Keď ja umriem, pochovať ma dajte,
a na muoj hrob rozmarín zasadeť.

4. A keď sa on pekňe rozzeleňi;
že tu leží husár pochovaný.

Var. textu c): *Sl. Sp. II, 435. 600.*

Var. náp.: [5] *Sl. Sp. III, 571; [?] Černík 155.*

C. f. 1266.

*

1085.

10, [1] [8] [?]

a a [a a²]

Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1913; Zuzka Kuzmová, 19 r.

Tempo giusto

Ťe - čie vo - da od tá - bo - ra mut - ná,

te - čie vo - da od tá - bo - ra mut - ná;

ej, čo - že si ti, mo - ja mi - lá, smut - ná?

2. Či ťi škodí tá táborská voda,
a či chlapi, ktorí k ťebe chodia?

3. – Ňeskoď mi tá táborská voda,
aňi chlapi, ktorí ko mne chodia;

4. Len mňa škodia moje čierne oči,
čo Ňespali sedendšiat noci.

5. Sedendšiat jednu Ňedeľuočku,
zanachau som vernú frajeruočku.

A. II. a) 6. β)

6. Znachau som, nak im Boh zaplaťí,
už sa naša láska viac ňevráťí.

Var. textu: 1273 a), 1283 a. b).

C. f. 1275.

_____ * _____

6.

S jedenástslabičnými veršami.

Mit elfsilbigen Zeilen.

β)

Izorytmické melódie.

Isorhythmische Melodien.

1086.

11, $\overline{\text{VI}} \overline{\text{V}} \overline{\text{VI}}$

Čierny Balog, Zvolenská; 27. XII. 1915; ženy.

Tempo giusto

Bu - ěem sa ja mam - ko mo - ja vi - dá - vať,

ňe - bu - ěem ja sta - rou d'ieu - kou o - stá - vať

so mňa bu - ě pe - kná bie - la že - nič - ka,

pri - sta - ňe mi aj bie - ľe - ná ká - poč - ka.

Var. náp.: Černík 27.

_____ * _____

A. II. a) 6. β)

1087.

11, 1 1 2

Poniky, Zvolenská; VIII. 1915; Zuzana Spišiaková, 40 r.

Tempo giusto

Mám je - dī - ňe muoj-ho Jan - ka mi - lé - ho,
mňa od Bo - ha gu po - mo - ci da - né - ho.

Aj to - ho mi za vo - ja - ka ta za - ľi,

šab - lu g bo - ku, ko - ňa k sko - ku mu da - ľi.

2. Muoj Jaňík je za vojaka ňie súci,
slabie prse dīví kuoň mu rozmiesi;
pri mňa aľe muože robiť pomali,
dá to Pán Boh, šťastní buďe muoj milí!

*

1088.

11, 1 1 2

Poniky, Zvolenská; XI. 1915; Zuzana Spišiaková, 40 r.

Tempo giusto

1. Nad Po - ňi - ky čier - na chmá - ra, už je tma,
de - že sa ten švár - ní Ja - ňík po - dieť má?

Pri - de on tam do su - se - dov; ňe - chcú ho,

záj - de si on ho - re vi - šie, pri - mu ho.

A. II. a) 6. β)

2. – Na stole je pečenuočka, zajedz si,
pri nej stojí pohár vína, zapí si;
na lavore jesto voda, umi sa,
a na kliše bielí ručník, utri sa.

3. A v kúte je biela posteľ vistlaná,
a v nej leží moja milá vibraná.
– Podajže sa, moja milá, ta ďalej,
nak sa aj mne do postielky dostaže.

4. Začala sa moja milá podávať,
začala sa až po zemi krbáľať.
– Dávno si ti, moja milá, to chcela,
dávno si ti za frajeri misľela.

* —————

1089.

11, $\boxed{1} \boxed{1} \boxed{6}$

B. F. 1071 a); Hrušové, Nitrianska; III, 1907; Anna Krančevičová, 35 r.

Tempo giusto, ♩ = cca 77

1. Švár - né dieu - ča, pri Du - naj - ku čo ro - biš?

Ša - ti pe - rem, moj šu - haj - ku, šag vi - diš,

ša - ti pe - rem, moj šu - haj - ku, šag vi - diš.

2. – Čože bi s' ti šati prala, to je nič,
lež ti plačeš a naříkaš, to je víc.

5. Slubuval s' mi, moj šuhajko, na duši,
že sa naša verná láska nezruší.

3. – Ňeplačem ja, moj šuhajko, nad inším,
len nad tvojím slubovaním falešným.

6. Slubuval s' mi, moj šuhajko, na zimu,
že ja budem tvojou vernou gazdínou.

4. – Čo si mi ti po tri roki slubuval,
a ščil si ma prežalostnú tag nechal.

7. Slubuval s' mi, moj šuhajko, na jeseň,
ked odpaňne drobní lístek s čerešieň.

Var. textu: 1297. 1305 a. a), 1310 a; Sl. Sp. III, 31. 282. 460.

* —————

A. II. a) 6. β)

α) $\lceil 3 \rceil \lceil 3 \rceil \lceil 3 \rceil$ Černík 280. ||

1090.

11, $\lceil 1 \rceil \lceil 5 \rceil \lceil 8 \rceil$

Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1914; Zuza Krajčová, 61 r.

Tempo giusto

1. Keď som bo - la pri Ci - glie - de v jar - mo - ku,
 ma - la son tan šti - ri gro - še v me - štič - ku;
 ňe - mo - hla son še - cok jar - mok kú - pi - ti,
 pod' ja mo - je šti - ri gro - še pre - pi - ti.

2. A muoj starí ňeboráčik ňevolní,
 čakau ma (v)on pri Cigliede na koňi:
 – stará moja, duša moja, čakán ťa,
 ťažkuo ňesieš, ťažkuo ňesieš, veznen ťa.

3. – A muoj starí ňeboráčik, niž ňie to,
 ta dala son štiri groše za míto.
 – stará moja, duša moja, dobre je,
 ľakšie domou, ľakšie domou puojďeme.

Var. textu: 1092 b.

*

A. II. a) 6. β)

1091.

11, ⁷5, ⁵5

Kostolné Moravce, Hontianska; I. 1914; Zuza Krajčová, 61 r.

Tempo giusto

1. Ach, Bo - že muoj, čo - že son ja u - ro - biu,
že son sa ja tak veľ - mo zle o - že - ňiu!
Šet - ci chlap - ci sa do - bre po - že - ňi - ľi,
len mňa mo - ji ro - dī - čia svet za - dr - hľi.

2. Čo bi sa bou ňikdi Bohu ňemodliu,
že mňa takto potrestau muoj hospodín,
že mňa takto muoj hospodín potrestau,
že son si takú cundru ženu dostau.
3. Ešte je ten Boh na ňebi čo predtín,
ešte sa ja s toho veľmo ňermuťín,
príde mňa muoj z Viedňi ľístok do domu,
muožem ja mať ešte krajšu ženu.

— * —

A. II. a) 6. γ)

γ)

Heterorytmické verše.

Heterorhythmische Zeilen.

1092 a.

11, $\boxed{7}\boxed{5}\boxed{7}$

a a b a

F. 1376 a); Hiadeľ, Zvolenská; IV. 1915; Zuza Strelcová, 18 r.

Tempo giusto, $\text{♩} = 112-132$

1. Keď som i - šieu vče - ra ve - čer zpo - do - lia,

na krč - már - ku, na krč - már - ku za - vo - lau:

Krč - má-roč - ka, krč - má-roč - ka, jak se máš?

Ja - kí ná - poj, ja - kí ná - poj pre - dá - vaš?

Var.: 1) 2)

2. – [: Mám pálenku :], aj víno,
[: aj špiritus :], aj pivo. –
dávau som jej tri toliare sriebornie
[: za jej vínko :] víbornie.

*